

Firmynet

RAPORT 2014/2015

JAK W POLSCE PROWADZI SIĘ WŁASNY BIZNES?

Nastroje gospodarcze wśród mikro- i małych firm w II połowie 2014 roku
oraz prognozy na I połowę 2015 r.

EDYCJA IV

Spis treści

Wstęp

Wprowadzenie

Rozdział I Przewidywania vs. realia

Rozdział II Małe firmy w II połowie 2014 r.

Rozdział III Prognozy na I połowę 2015 r.

Rozdział IV Małe firmy a miejsca pracy

Rozdział V Dotacje unijne w małych firmach

Rozdział VI Rozwój i czynniki sukcesu

Rozdział VII Małe firmy a rząd

Metodologia i metryczka

3

4

6

12

20

28

34

40

46

52

Odkrywamy prawdę

- Co wpłynęło na zmianę sytuacji małych firm w minionym półroczu?
- Czemu nie nastąpiła oczekiwana stabilizacja finansowa?
- Który sektor gospodarki jest w najgorszej kondycji?
- Jak zmieni się rynek pracy w sektorze MMŚP w 2015 r.?
- Kto planuje wykorzystać środki unijne w latach 2014-2020?
- Co może zbudować przewagę konkurencyjną firm w I połowie 2015 r.?
- Jakie jest zaufanie sektora MMŚP do podejmowanych decyzji rządowych?

Opracowanie:

dr Urszula Tomczyk,
Instytut Badań i Analiz, Grupa OSB

Redakcja naukowa:

dr Dariusz Śledź,
Instytut Badań i Analiz, Grupa OSB

Redakcja:

Alicja Zbytniewska,
Firmy.net

Opracowanie graficzne:

Łukasz Pierńkowski,
Firmy.net

Wstęp

Po raz czwarty przedstawiamy Państwu wyniki z badania nastrojów gospodarczych wśród mikro- i małych firm w Polsce. Raport zawiera analizę sytuacji w II połowie 2014 r. wraz z prognozami na I połowę 2015 r. Badanie przeprowadzono w grudniu 2014 r. na 1600 mikroprzedsiębiorcach.

Celem cyklicznie przeprowadzanego badania jest przedstawienie sytuacji firm z najliczniejszego sektora polskiej gospodarki wraz z analizą czynników, które na nią wpłynęły.

Ankietowani przedsiębiorcy oceniają zmiany, jakie nastąpiły w głównych obszarach ich działalności m.in. poziom cen, poziom sprzedaży, poziom zatrudnienia, odczuwana pozycja na rynku oraz prognozując przyszłe spadki lub wzrosty.

Wyniki badań wykazują, jak trudno jest prowadzić własną firmę w ciągle zmieniającym się i często

niezwykle konkurencyjnym środowisku. Wciąż utrzymujący się niski poziom popytu nie pozwala firmom podnosić cen, mimo rosnących kosztów działalności, przez co ich sytuacja finansowa wciąż się pogarsza. Mimo tego mikro- i małe firmy inwestują swój czas i pieniądze w poprawę swojej konkurencyjności, co daje im szansę na poprawę kondycji.

Ankietowani skarżą się również na niezmienną się bariery w prowadzeniu własnej firmy. Odpowiedzi wskazują na to, że nie widzą szans na poprawę swoich sytuacji, o czym świadczy niskie zaufanie do obecnego rządu i niezadowolenie z prowadzonej polityki.

Zachęcamy do lektury raportu, aby poznać nastroje, jakie panują w sektorze, który uważany jest za „siłę napędową” polskiej gospodarki.

Organizatorzy badania:

Firmy.net

Firmy.net

Portal biznesowy umożliwiający kompleksową promocję firm w internecie
Właścicielem portalu jest NNV AG
www.firmy.net

Instytut Badań i Analiz

GRUPA Olsztyńska Szkoła Biznesu
ul. Warszawska 105/4H
10-701 Olsztyn
www.badania-rynku.pl

Analiza sytuacji MMŚP

w II połowie 2014 r. z ekonomicznego punktu widzenia

Dariusz Śledź,

Instytut Badań i Analiz, Grupa Olsztyńska Szkoła Biznesu
www.badania-ryнку.pl

Liczono na wzrosty sprzedaży, które nie nastąpiły

Ostatnie pół roku działalności przedsiębiorstw okazało się okresem znacznie trudniejszym, niż przewidywali przedsiębiorcy. Wbrew wcześniejszym oczekiwaniom przedsiębiorców nie odnotowano poprawy sytuacji finansowej firm, bowiem w rzeczywistości tendencja spadku poziomu cen osiągnęła poziom znacznie wyższy niż przewidywany, natomiast oczekiwana poprawa

poziomu sprzedaży na rynku krajowym nie nastąpiła. Mimo tego ocena sytuacji ogólnej w firmach przyjęła tendencję wzrostową, jednak póki co nie można jeszcze mówić o poprawie koniunktury gospodarczej.

Wciąż spadający poziom cen nie wpłynął na oczekiwany wzrost sprzedaży w II połowie 2014 r.

Rolnictwo i budownictwo z najgorszymi rezultatami

W najtrudniejszej sytuacji znalazły się przedsiębiorstwa z sektora budownictwa, w którym wystąpił wysoki spadek poziomu cen, sprzedaży na rynku krajowym i zatrudnienia, a ich sytuacja finansowa znacznie pogorszyła się.

Również w trudnej sytuacji znalazły się podmioty działające w sektorze rolnictwa, leśnictwa, łowiectwa i rybactwa, w których odnotowana została tendencja bardzo wysokiego spadku cen i sprzedaży na rynkach zagranicznych. Jest to

w głównej mierze wynikiem niekorzystnej sytuacji politycznej związanej z sankcjami nałożonymi na Rosję i jej działaniami odwetowymi.

Różna kondycja sektorów w I połowie 2015 r.

Ocena przewidywanej tendencji zmiany rezultatów przedsiębiorstw sektora MMŚP w I półroczu 2015 r. wskazuje, że najtrudniejsza sytuacja wystąpi w sektorze rolnictwa i budownictwa, w których tendencja spadku poziomu cen i sprzedaży może osiągnąć najwyższy poziom w gospodarce narodowej. Poprawy oczekiwać

Trudności w sektorze budownictwa nie wynikają tylko ze zmian zapotrzebowania na prace budowlane zależne od pór roku, ale występują w całorocznym cyklu świadczenia usług.

należy w sektorze usług - optymistycznym przewidywaniom dotyczącym wzrostu poziomu popytu na usługi w tym sektorze towarzyszyć będzie jednocześnie niska, na tle innych sektorów, tendencja spadku poziomu cen i pogorszenia się sytuacji finansowej.

Wzrost konkurencyjności mikro- i małych firm

W II półroczu 2014 r. źródłem konkurencyjności przedsiębiorstw były przede wszystkim inwestycje w środki trwałe, jednakże te instrumenty konkurencyjności nie przyniosły mierzalnych rezultatów w postaci wzrostu poziomu popytu czy też dochodów. W nadchodzącym półroczu

przedsiębiorstwa oczekują dalszego wzrostu pozycji w stosunku do konkurencji, jednak w rywalizacji rynkowej większą uwagę planują skupić na rozszerzeniu i udoskonaleniu swojej oferty produktów/usług.

Firmy nie widzą szans na szybką poprawę sytuacji, o czym świadczy niskie zaufanie do obecnego rządu.

Brak zaufania do rządowych decyzji

Należy w tym miejscu zauważyć, że konkurencyjna pozycja przedsiębiorstw zależy nie tylko od dostosowania się do zmian zachodzących w gospodarce lub przewidywania tych, które w niej nastąpią - duże znaczenie mają również

działania i decyzje organów państwa. Decyzje rządu w kwestiach związanych z funkcjonowaniem sektora MMŚP oceniane są przez respondentów z dużym dystansem i w związku z tym blisko połowa przedsiębiorstw nie ma zaufania do rządu.

01

PRZEWIDYWANIA VS. REALIA

Ocena zmiany sytuacji okiem przedsiębiorców

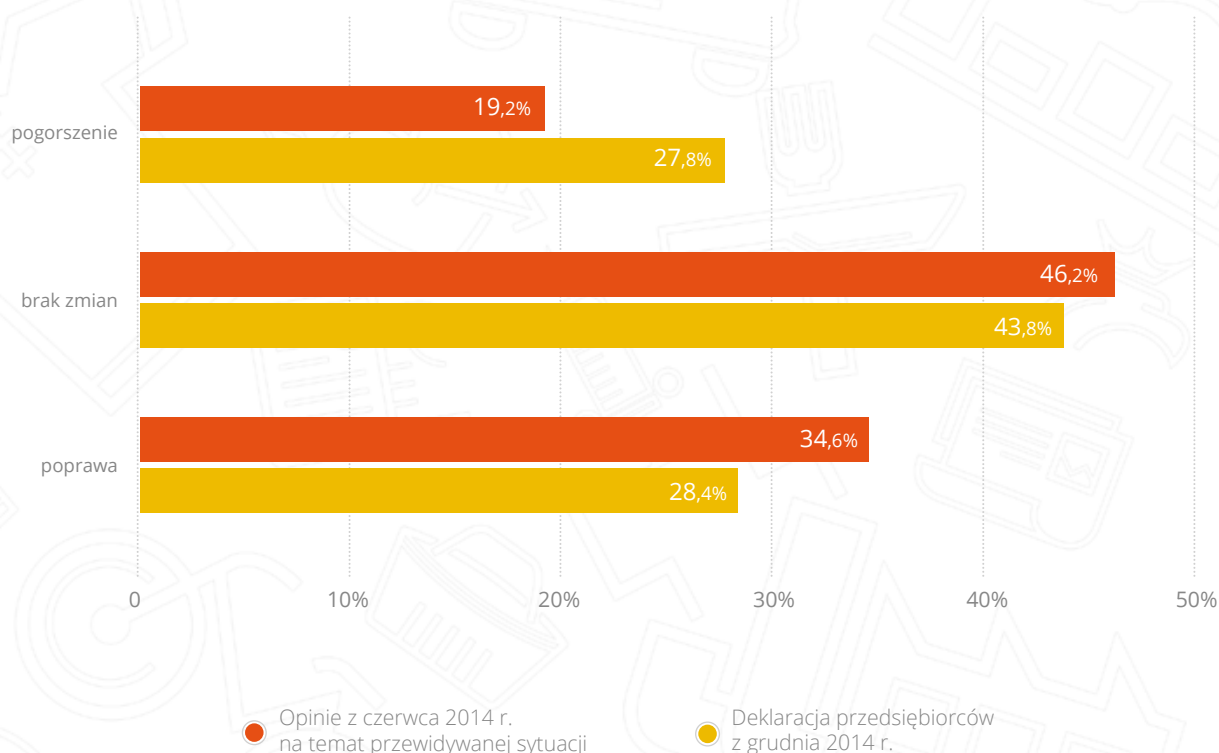
Nastroje są dobre, choć przedsiębiorcy liczyli na więcej

W czerwcu 2014 r. blisko połowa przedsiębiorców prognozowała, że w II połowie 2014 r. sytuacja ogólna ich firm pozostanie bez zmian. I tak też się stało. Jednak z powodu dalszej recesji w gospodarce, odbijającej się w spadku popytu, nie potwierdziły się wszystkie optymistyczne prognozy. Większy odsetek właścicieli firm oczekiwał poprawy swojej sytuacji niż ją odczuł. Więcej firm niż zakładano odczuło też pogorszenie kondycji.

Optymistycznymi wieściami jest to, że na plus ukształtowała się tendencja zmiany sytuacji ogólnej wśród mikrofirm – u blisko połowy firm pozostała bez zmian a wśród pozostałych częściej nastąpiła poprawa niż jej pogorszenie.

Sprawdziły się prognozy odnośnie tendencji poprawy kondycji firm. Jednak mniej firm niż zakładano odczuło poprawę sytuacji.

Rys. Sytuacja ogólna firm – stan przewidywany w czerwcu 2014 r. i ocena po upływie tego okresu – w grudniu 2014 r.

Poziom cen malał tak, jak przewidywano

Przewidywana na okres II półrocza 2014 r. przez przedsiębiorców ogólna tendencja spadku cen oferowanych na rynku produktów i usług potwierdziła się, jednak recesja cen dotknęła znacznie większy niż przewidywano odsetek przedsiębiorstw. Rywalizacja na rynku

i utrzymanie na nim swojej pozycji, zarówno w I, jak i w II półroczu 2014 r. opierało się w dalszym ciągu na strategii konkurencyjności niską ceną.

Recesja cen dotknęła znacznie większy niż przewidywano odsetek przedsiębiorstw.

W przypadku naszej firmy głównymi czynnikami sukcesu było umocnienie marki na rynku, pozyskanie nowych klientów oraz ich zadowolenie, co procentuje kolejnymi poleceniami. Doskonalenie produktu, rozwój i wzrost jakości usług – to wartości, które gwarantują dobrą kondycję studia.

PAULINA LIPSKA
ODIE Studio Psych Fryzur

Liczono na wzrost sprzedaży, jednak było odwrotnie

W przypadku przewidywanego poziomu sprzedaży na rynku krajowym na okres II półrocza 2014 r., oczekiwany jego wzrost nie znalazł odzwierciedlenia w działalności przedsiębiorstw i w okresie tym przedsiębiorstwa odnotowały jego spadek. Blisko połowa przedsiębiorców oczekiwała utrzymania stałego poziomu sprzedaży, jednak niższy ich odsetek poziom ten utrzymał. Więcej firm również zanotowało mniejszą sprzedaż niż oczekiwano

i więcej firm odczuło spadek popytu.

Mimo tego, że zachowano niski bądź stały poziom cen, nie przełożyło się to na wzrost poziomu popytu, na który liczone. Można mówić o dalszym spadku zdolności nabywczej konsumentów, a co za tym idzie, trudnych warunkach funkcjonowania przedsiębiorstw z sektora MMŚP.

Strategia pobudzenia popytu poprzez niskie ceny nie przyniosła rezultatu. W dalszym ciągu utrzymuje się tendencja spadkowa poziomu sprzedaży.

Pozycja na rynkach zagranicznych z mniejszymi wzrostami niż oczekiwano

Poziom sprzedaży na rynkach międzynarodowych charakteryzuje się większą stabilnością niż na rynku krajowym. Tendencja wzrostu popytu na eksportowane produkty i usługi polskich przedsiębiorstw świadczy o silnym ich potencjale, pozwalającym utrzymać konkurencyjną pozycję na rynkach zagranicznych. Nie odnotowano jednak oczekiwanego przez przedsiębiorców wzrostu poziomu sprzedaży. Pomimo że odnotowana

tendencja miała charakter zwiększenia sprzedaży, przedsiębiorcy częściej oczekiwali większego udziału w międzynarodowych rynkach zbytu niż osiągnęli.

Pomimo że odnotowana tendencja miała charakter zwiększenia sprzedaży, nie osiągnięto zakładanego wzrostu.

Warto dokładać starań w poprawę sytuacji firmy. My położyliśmy duży nacisk na reklamę w internecie oraz zadbałszy o opinie i referencje, co spowodowało przyływ nowych klientów.

EWELINA BOGUCKA-SPYRA
MS Komputery

Problemy z zachowaniem oczekiwanej stabilizacji finansowej

Nie potwierdziły się również przewidywania dotyczące zmiany sytuacji finansowej przedsiębiorstw w II półroczu 2014 r. Blisko połowa przedsiębiorców oczekiwała jej stabilności. Pozostali natomiast, niemal równie licznie, przewidywali jej poprawę jak

i spadek. W minionym półroczu niższy odsetek przedsiębiorców odnotował brak zmiany w sytuacji finansowej niż przewidywano, natomiast wyższy odsetek odnotował jej pogorszenie niż poprawę. Przyczyną występującej tendencji jest spadek poziomu sprzedaży produktów i usług na rynku krajowym oraz poziomu cen wskazujący na kontynuowanie stosowanej w I półroczu 2014 r. cenowej strategii konkurowania, która okazała się nieskuteczna i nie pozwoliła osiągnąć oczekiwanej poprawy sytuacji finansowej.

Oczekiwana stabilizacja finansowa nie została odnotowana. Więcej firm odczuło pogorszenie rezultatów finansowych niż prognozowano.

Poprawa pozycji na rynku zgodnie z prognozami

Trudna sytuacja gospodarcza, z jaką zmagają się przedsiębiorstwa, nie przyczynia się do pesymistycznego postrzegania ich sytuacji w przyszłości. Przewidywania przedsiębiorców dotyczące tendencji zmiany konkurencyjnej

pozycji na rynku zasadniczo potwierdziły się. Odsetek wzrostu i spadku konkurencyjnej pozycji na rynku wystąpił w niemal tak samo licznej grupie jak przewidywano.

Trudna sytuacja firm nie wpływa na ich pozycję na rynku. Tak jak oczekiwano, częściej odnotowywano wzrost konkurencyjności niż jej spadek.

Polityka zatrudnienia z tendencją wzrostową, jednak mniejszą niż oczekiwano

Realizowana w II połowie 2014 r. polityka zatrudnienia wskazuje na tendencję niewielkiego wzrostu liczby firm, które zwiększyły liczbę pracowników. Jednak nastąpił niższy wzrost poziomu zatrudnienia niż oczekiwano. Jest to związane głównie ze spadkiem poziomu sprzedaży na rynku krajowym, której

konsekwencją była pogarszająca się sytuacja finansowa przedsiębiorstw i brak możliwości zrealizowania planowanej polityki zatrudnienia. W rezultacie, mniejszy odsetek przedsiębiorstw podniósł poziom zatrudnienia, jednak zmiana ta nie przyjęła tendencji spadku.

Choć nie odnotowano wzrostu popytu, ocena sytuacji firm rośnie

Podobnie, jak w poprzednich badaniach deklaracje przedsiębiorców z grudnia 2014 r. odbiegały od oczekiwań wysnutych pół roku wcześniej, w czerwcu 2014 r. Głównie nie sprawdziły się prognozy dotyczące wzrostu popytu, które ponownie wpłynęły na pogorszenie się sytuacji finansowej przedsiębiorstw.

W przypadku oceny sytuacji ogólnej firm przewidywano, że poprawa będzie znaczniejsza. Niemniej jednak, po raz pierwszy od dłuższego czasu, **można powiedzieć o zmianie tendencji: więcej firm odczuło poprawę ogólnej kondycji** w stosunku do firm, które odczuły jej pogorszenie.

Zgodnie z przewidywaniami, w II połowie 2014 r. poziom cen oferowanych przez przedsiębiorców na rynku produktów i usług miał osiągnąć tendencję niewielkiego spadku, niestety jeszcze częściej niż prognozowano przedsiębiorcy obniżali ceny. Przez spadek popytu i brak zmian lub dalsze obniżanie cen nie udało się właścicielom firm osiągnąć oczekiwanej stabilizacji w finansach. Wciąż więcej firm odczuwa pogorszenie kondycji finansowej niż jej poprawę.

MAŁE FIRMY W II POŁOWIE 2014 R.

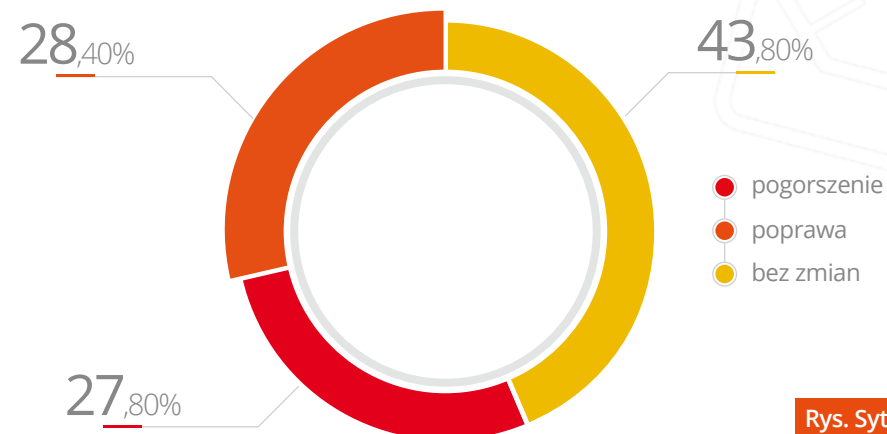
Analiza bieżącej sytuacji mikro- i małych firm według branż w II połowie 2014 r.

Poprawa ogólnej kondycji firm w stosunku do I półrocza 2014 r.

Okres minionego półrocza charakteryzował się tendencją utrzymania sytuacji ogólnej przedsiębiorstw na tym samym poziomie, bowiem sytuacja ogólna blisko połowy przedsiębiorstw (43,8%) nie zmieniła się. Zauważalna jest

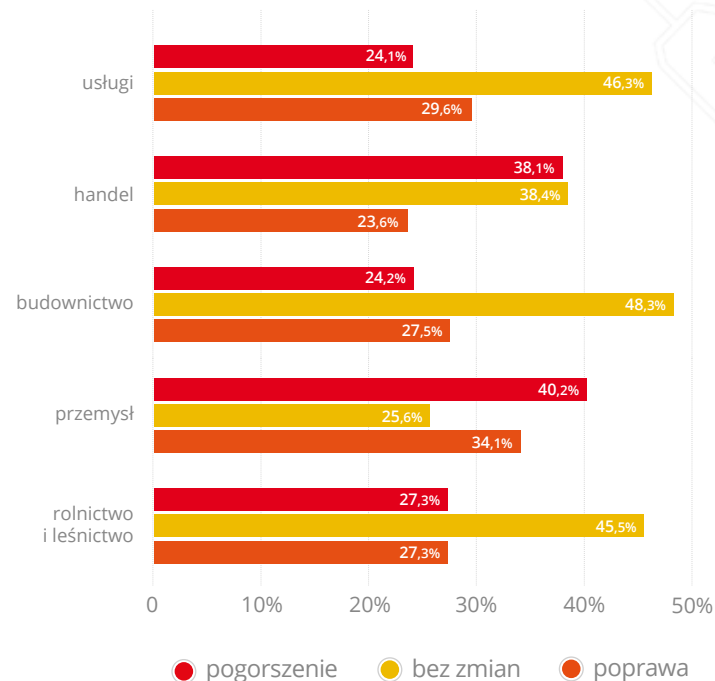
już przewaga firm, w których **sytuacja ta poprawiła się** (28,4%) nad tymi, w których nastąpił jej spadek (27,8%), jednak jest jeszcze ona bardzo mała i trudno mówić o poprawie koniunktury gospodarczej.

Rys. Sytuacja ogólna firm w II połowie 2014 r.

Źródło: Opracowanie na podstawie badań własnych.

Rys. Sytuacja ogólna firm w II połowie 2014 r. według sektorów ekonomicznych.

Kierunek zmiany sytuacji ogólnej przedsiębiorstw w II połowie 2014 r. charakteryzował się odmienną tendencją w poszczególnych sektorach gospodarki. Tendencja poprawy sytuacji ogólnej charakteryzowała sektory **budownictwa i usług**. Z kolei tendencję pogorszenia się ogólnej sytuacji firm w kraju ukształtowały wyniki charakteryzujące działalność firm działających w sektorach **handlu i przemysłu**. Tendencją stabilności charakteryzowały się podmioty z sektora **rolnictwa** (w tym leśnictwa, łowiectwa i rybactwa).

Czynniki, które wpłynęły na poprawę sytuacji w firmach

Co 3 przedsiębiorca, który odczuł poprawę kondycji swojej firmy w II połowie 2014 r., jest zadowolony z ożywienia rynku i ze zwiększenia liczby klientów. Ci właściciele, którzy zainwestowali swój czas i pieniądze w rozwój firmy, także odczuli poprawę swoich sytuacji. Najliczniejsza grupa (20,8%) odzyskała zwrot nakładów na reklamę, które przyczyniły się do wzrostu zamówień.

34,5%
wzrost popytu

20,8%
inwestycja w reklamę

16,7%
inwestycje w rozwój

10,6%
poprawa jakości

7,2%
zmiany organizacyjne

5,6%
rozpoznawalność marki

4,6%
inne

Czynniki, które wpłynęły na pogorszenie sytuacji w firmach

Prawie połowa mikroprzedsiębiorców, którzy odczuli pogorszenie kondycji w II połowie 2014 r., odpowiadała, że brak zainteresowania klientów ich ofertą lub utrata dotychczasowych zamówień (23,6%) oraz odczuwany kryzys i zubożenie społeczeństwa (20,3%) wpłynęły na ich obecną, złą sytuację. Prawie co 5 przedsiębiorca wyjątkowo mocno odczuł działania konkurencji.

23,6%
brak klientów, spadek popytu

20,3%
kryzys, zubożenie społeczeństwa

19,6%
konkurencja, zaniżanie cen

13,7%
wzrost kosztów prowadzenia firmy

9,7%
zmiany w przepisach, zła polityka rządu

6,1%
zatory finansowe

2,1%
problemy za wschodnią granicą

5,0%
inne

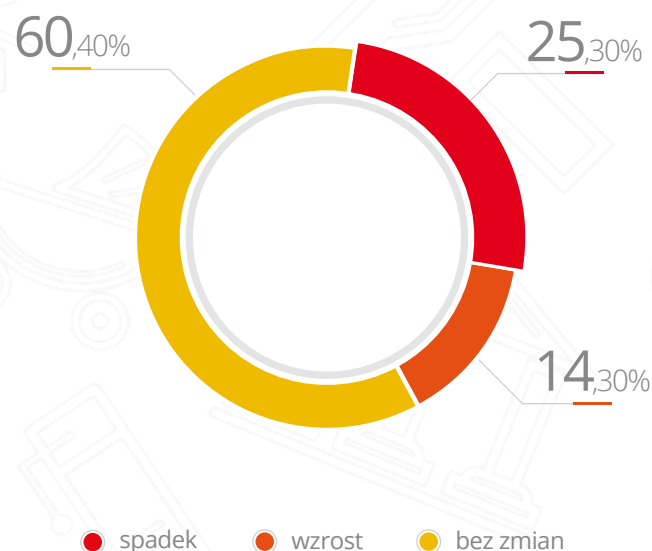

Tendencja spadkowa cen wciąż się utrzymuje

Tendencja spadkowa cen utrzymuje się już od kilkunastu miesięcy, jednak w mniejszej grupie przedsiębiorstw niż w poprzednim półroczu. Ponad połowa przedsiębiorców utrzymała stałą poziom cen (60,4%), lecz wśród pozostałych znacznie częściej podejmowane były decyzje o ich obniżeniu (25,3%) niż zwiększeniu (14,3%).

Tendencja spadku cen dotknęła wszystkie sektory gospodarki. Najsilniej wystąpiła w rolnictwie, czego powodem mogą być rosyjskie sankcje na produkty rolne. Spadek cen dotknął również sektor przemysłu i budownictwa, w mniejszym stopniu handel i usługi.

Rys. Poziom cen oferowanych towarów i usług w II połowie 2014 r.

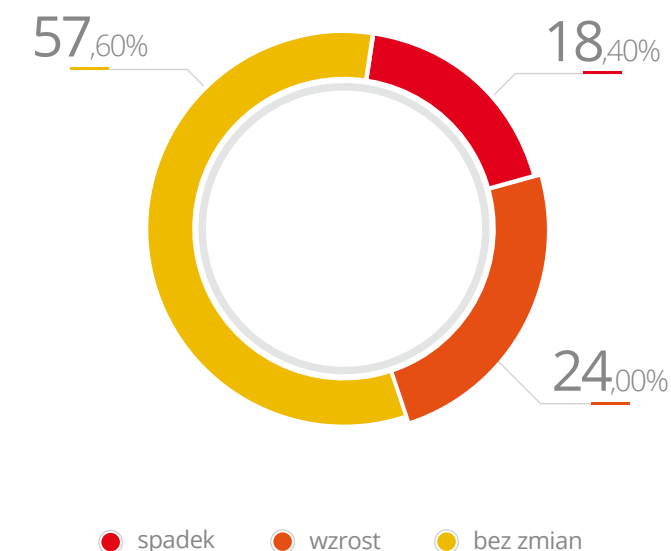
Źródło: Opracowanie na podstawie badań własnych.

Stabilizacja w poziomie sprzedaży na rynkach zagranicznych

W grupie wszystkich przedsiębiorstw, których przedstawiciele uczestniczyli w badaniu – 21,4% firm w II półroczu 2014 r. konkurowało na rynkach międzynarodowych. Sprzedaż produktów i usług w tych przedsiębiorstwach charakteryzowała się tendencją utrzymania wielkości popytu. Ponad połowa przedsiębiorstw (57,6%) utrzymała stałą poziom sprzedaży. W grupie pozostałych przedsiębiorstw **częściej odnotowano wzrost** (24%) niż spadek (18,4%) poziomu sprzedaży na rynkach międzynarodowych.

Wyraźna tendencja wzrostu wielkości sprzedaży na rynkach międzynarodowych wystąpiła w usługach, budownictwie i handlu. Trudności z utrzymaniem pozycji wystąpiły w sektorze rolnictwa i w mniejszym stopniu w przemyśle.

Rys. Poziom sprzedaży na rynkach zagranicznych w II połowie 2014 r.

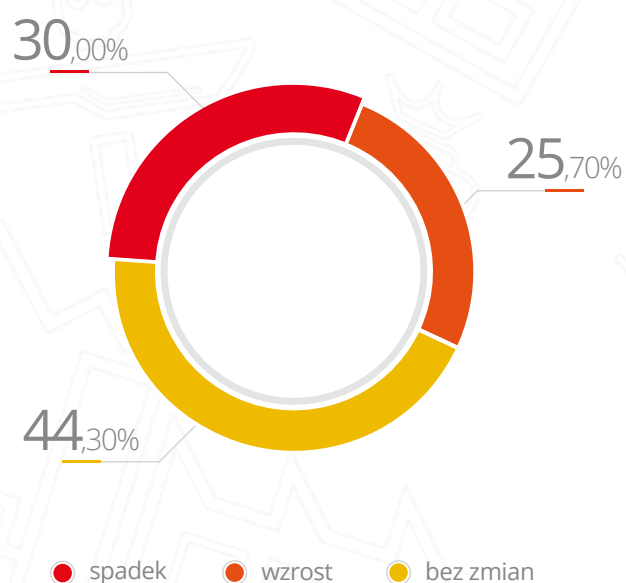
Źródło: Opracowanie na podstawie badań własnych.

Poziom sprzedaży w kraju wciąż spada

Obniżanie cen w poprzednim półroczu nie przyniosło rezultatów w postaci wzrostu sprzedaży na rynku krajowym. Pomimo że najlichniesza grupa przedsiębiorstw utrzymała poziom sprzedaży na rynku krajowym (44,3%), wśród pozostałych **odnotowany został częściej spadek popytu** (30%) niż wzrost (25,7%).

W porównaniu z poprzednimi latami widoczna jest poprawa sytuacji. Zmniejsza się liczba firm odczuwających spadki, a zwiększa odczuwających wzrosty.

Rys. Poziom sprzedaży na rynku krajowym w II połowie 2014 r.

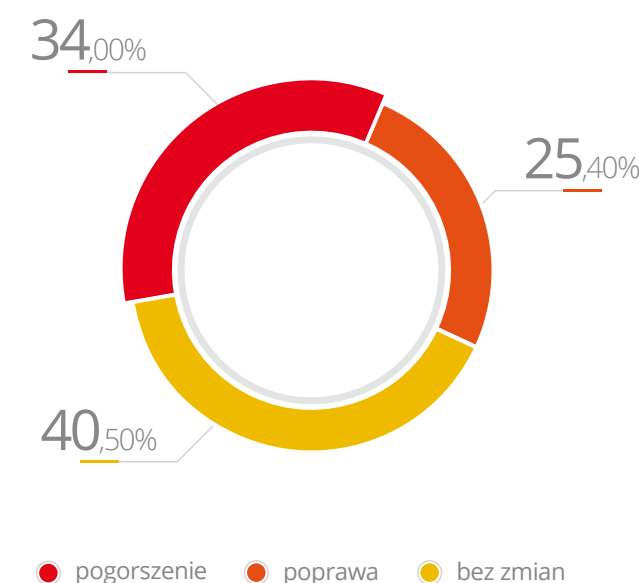
Źródło: Opracowanie na podstawie badań własnych.

Sytuacja finansowa bez poprawy

W minionym półroczu sytuacja finansowa przedsiębiorstw pogorszyła się, bowiem w grupie pozostałych firm **częściej nastąpiło jej pogorszenie** (34%) niż poprawa (25,5%). Sytuacja finansowa blisko połowy firm nie zmieniła się (40,5%).

W porównaniu z poprzednim półroczem widoczna jest jednak poprawa. Mniej firm odczuło pogorszenie sytuacji finansowej, natomiast więcej firm odnotowało jej poprawę.

Rys. Sytuacji finansowa w II połowie 2014 r.

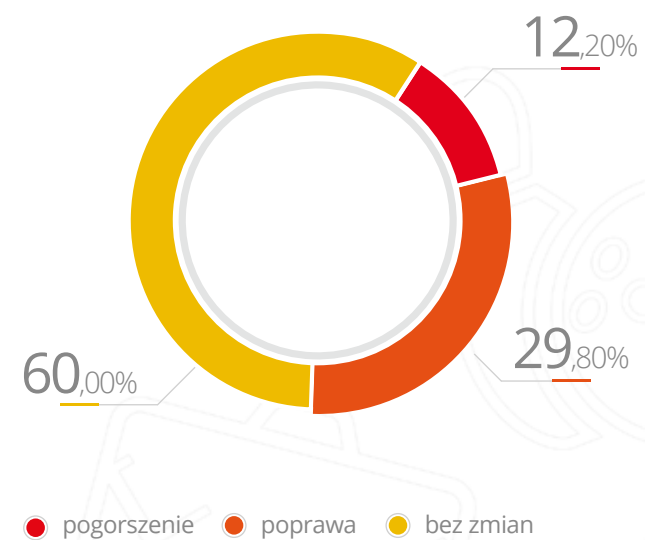
Źródło: Opracowanie na podstawie badań własnych.

Pozycja na rynku wciąż utrzymana

W minionym półroczu ponad połowa przedsiębiorstw utrzymała swoją pozycję wśród konkurencji (60%). W grupie pozostałych firm częściej ich **konkurencyjna pozycja poprawiła się** (29,8%) niż pogorszyła (12,2%).

Tendencja poprawy konkurencyjności wystąpiła we wszystkich sektorach. Najwyższy poziom odnotowano w sektorach rolnictwa, usług i budownictwa.

Rys. Deklaracje przedsiębiorców na temat zmiany pozycji na rynku w II połowie 2014 r.

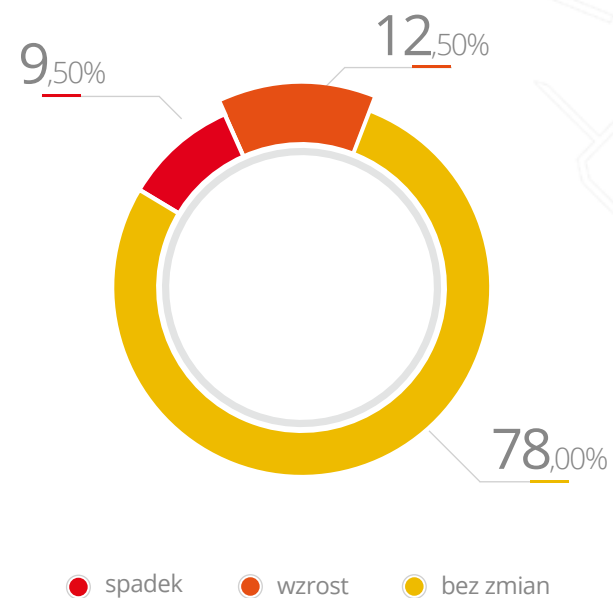
Źródło: Opracowanie na podstawie badań własnych.

Stabilny rynek pracy z wyjątkiem branży budowlanej

Tendencja zmiany poziomu zatrudnienia w przedsiębiorstwach w II połowie 2014 r. miała charakter niewielkiego wzrostu. Przeważająca grupa przedsiębiorstw (78%) utrzymała stały poziom zatrudnienia. W grupie pozostałych firm **częściej rosła liczba pracowników** (12,5%) niż następował jej spadek (9,5%). Różnica między odsetkiem tych przedsiębiorstw była jednak niewielka.

Jedynie w sektorze budownictwa tendencja przyjęła charakter spadku, prawdopodobnie przez trudną sytuację związaną z wysokimi na tle innych sektorów spadkami poziomu cen i popytu oraz pogorszeniem sytuacji finansowej.

Rys. Poziom zatrudnienia w firmach w II połowie 2014 r.

Źródło: Opracowanie na podstawie badań własnych.

Uważam, że kluczem do sukcesu małej firmy jest marketing szeptany, czyli szczerze polecenia zadowolonych klientów. Nowe osoby, które odwiedzają moją poradnię, zawsze pytam, skąd się o nas dowiedziały. Odpowiedź jest w większości przypadków taka sama – z polecenia konkretnej osoby.

JULITA DUDICZ

Dietetyk - Poradnia dietetyczna - Ku zdrowej diecie!

Podsumowanie

Okres minionego półrocza w gospodarce narodowej charakteryzował się tendencją spadku poziomu sprzedaży na rynku krajowym, poziomu cen oraz sytuacji finansowej przedsiębiorstw. Poprawiły się natomiast tendencja sprzedaży na rynkach zagranicznych i poziom zatrudnienia.

Sytuacja ogólna sektora przedsiębiorstw poprawiła się, dzięki czemu zmiana pozycji w stosunku do konkurencji częściej przyjmowała kierunek poprawy niż wzrostu.

W poszczególnych sektorach wystąpiło duże zróżnicowanie ogólnej tendencji charakterystycznej w gospodarce narodowej. W najtrudniejszej sytuacji znalazły się przedsiębiorstwa z **sektora budownictwa**, u których wystąpił wysoki spadek poziomu cen, sprzedaży na rynku krajowym, zatrudnienia, a ich sytuacja finansowa znacznie pogorszyła się. Również w trudnej sytuacji znalazły się podmioty działające w sektorze **rolnictwa** (w tym leśnictwa, łowiectwa i rybactwa), w których z uwagi na niekorzystną sytuację polityczną odnotowana została tendencja bardzo wysokiego spadku cen i sprzedaży na rynkach zagranicznych. W sektorze **przemysłu, handlu i usług** spadek wystąpił w różnych sferach rezultatów działalności, jednak we wszystkich tych sektorach odnotowano tendencję wzrostu poziomu zatrudnienia.

NR

MAŁE FIRMY W I POŁOWIE 2015 R.

Prognozy na I połowę 2015 r. według branż
w sektorze mikro- i małych firm

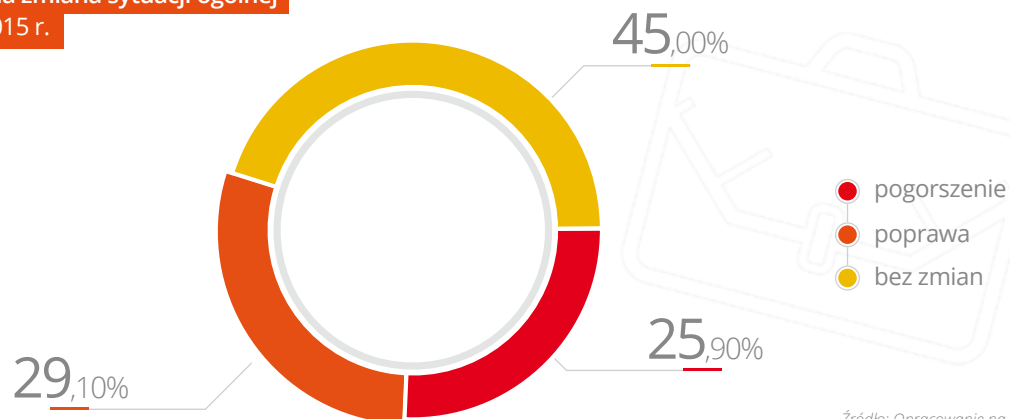

Ostrożne prognozy na I połowę 2015 r.

Przedsiębiorcy z dużą ostrożnością patrzą na okres nadchodzących 6 miesięcy. Optymistyczne rokowania sprzed pół roku przyniosły trudną sytuację finansową i spadający poziom popytu oraz cen. Dlatego obecnie blisko połowa

przedstawicieli firm (45%) przewiduje, że sytuacja ogólna ich firm pozostanie bez zmian, wśród pozostałych przedsiębiorców nieznacznie **częściej oczekiwana jest jej poprawa** (29,1%) niż pogorszenie kondycji (25,9%).

Rys. Prognozowana zmiana sytuacji ogólnej firm w I połowie 2015 r.

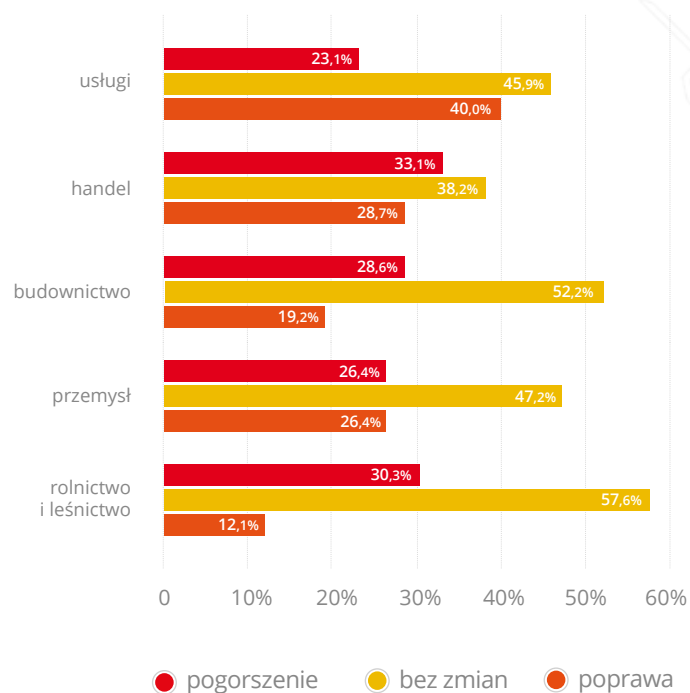

Źródło: Opracowanie na podstawie badań własnych.

Tendencja optymistycznych przewidywań poprawy ogólnej sytuacji przedsiębiorstw charakteryzowała sektory **usług i przemysłu**. Znaczna liczebność firm z sektora usług wpływa na opinie ogólne, pomimo tego, że w sektorach **handlu, rolnictwa i budownictwa** oczekiwane jest częściej pogorszenie kondycji firm niż ich poprawa.

Zamiast oczekiwanych wzrostów firmy częściej utrzymały swoją pozycję na rynku. Rezultatem tego były pojawiające się trudności popytowe i finansowe. Trend jednak pozostaje wzrostowy, co oznacza dalszą zaciętą walkę o klienta.

Rys. Prognozowana sytuacja ogólna firm w I połowie 2015 r. według sektorów ekonomicznych.

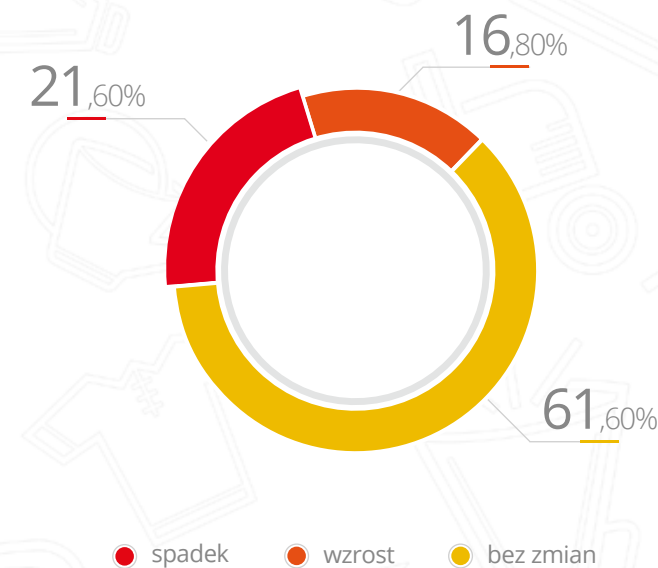

Mniej firm niż w poprzednim półroczu planuje spadki cen

Ponad połowa przedsiębiorców (61,6%) oczekuje, że w nadchodzącym półroczu utrzyma taki sam poziom cen. W grupie pozostałych przedsiębiorców częściej **przewiduje się jednak ich obniżenie** (21,6%) niż wzrost (16,8%). W porównaniu z okresem minionego półrocza przewidywana tendencja spadku poziomu cen będzie znacznie niższa, co oznacza, że niższy odsetek firm planuje konkurować na rynku niską ceną niż w okresie minionych 6 miesięcy.

Prognozy spadku poziomu cen występują niemal w każdym sektorze, oprócz handlu. W pozostałych sektorach więcej firm będzie wciąż stosowała strategię niższej ceny, aby konkurować na rynku.

Rys. Prognozowana zmiana poziomu cen w I połowie 2015 r.

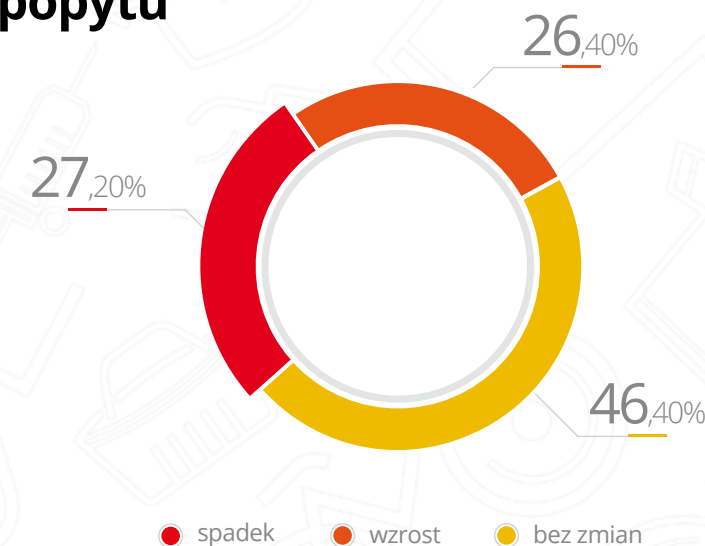

Źródło: Opracowanie na podstawie badań własnych.

Oczekiwania na pobudzenie popytu poprzez brak podwyżek cen

Przedsiębiorcy przewidują, że dzięki spadkom poziomu cen **można oczekiwać tylko niewielkich spadków w poziomie popytu**. Wciąż liczą, że brak podwyżek pobudzi popyt. Blisko połowa (46,4%) z nich przewiduje, że w I połowie 2015 r. poziom sprzedaży pozostanie bez zmian. W drugiej połowie większy odsetek firm (27,2%) prognozuje spadek popytu niż pozostali z tej grupy, którzy oczekują jego wzrostu (26,4%).

Rys. Prognozowana zmiana poziomu sprzedaży na rynku krajowym w I połowie 2015 r.

Źródło: Opracowanie na podstawie badań własnych.

Uważam, że rząd powinien wyciągać wnioski z funkcjonowania firm w krajach lepiej rozwiniętych. Np. w Anglii wszelkiego typu podatki i obciążenia płacone są po uzyskaniu określonego - wysokiego dochodu. U nas nie ma znaczenia, czy przedsiębiorca uzyskuje dochód - ZUS musi zapłacić, choć czasem nie ma z czego. Opłacając pracownika, odczuwam bardzo mocno obciążenia finansowe, które płacone na rzecz Państwa są bardzo duże.

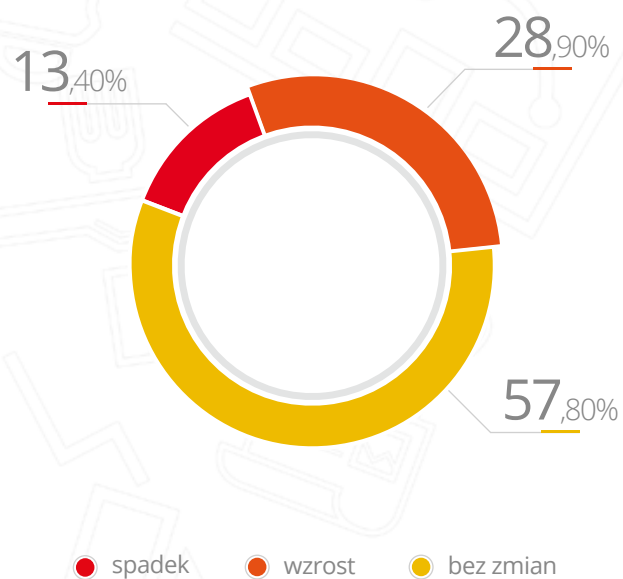
BEATA SAWICKA
Ekspresja

Oczekiwane wzrosty na rynkach zagranicznych z wyjątkiem rolnictwa

W nadchodzącym półroczu oczekiwać należy zwiększenia liczby firm podnoszących wielkość sprzedaży na rynkach międzynarodowych. Ponad połowa firm eksportujących swoje towary i usługi do odbiorców zagranicznych przewiduje, że poziom sprzedaży nie zmieni się (57,8%). W grupie pozostałych przedsiębiorców **częściej natomiast oczekiwany jest wzrost** (28,9%) niż spadek (13,4%) wielkości sprzedaży.

W nadchodzącym półroczu przedsiębiorcy oczekują tendencji wzrostu sprzedaży na rynkach zagranicznych z wyjątkiem sektora rolnictwa. Przyczyn trudności należy poszukiwać nie tylko w cykliczności zbiorów, lecz również w ograniczeniach wymiany handlowej na wschodniej granicy Polski.

Rys. Prognozowana zmiana poziomu sprzedaży na rynkach zagranicznych w I połowie 2015 r.

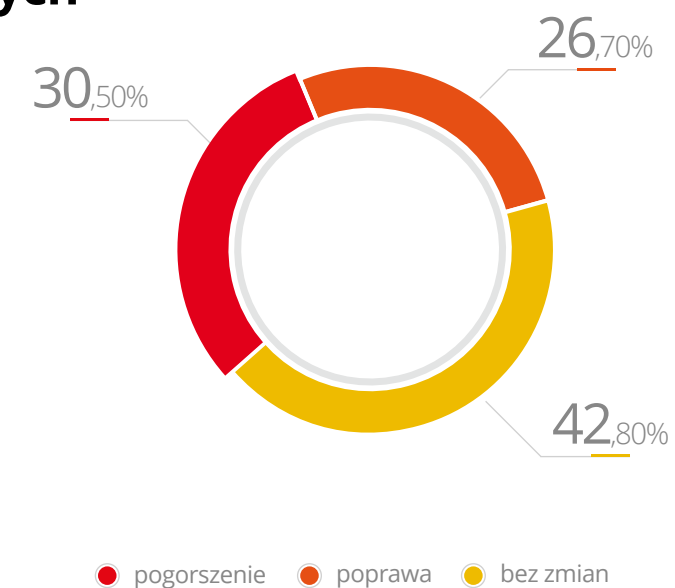
Źródło: Opracowanie na podstawie badań własnych.

Niekorzystne prognozy dotyczące wyników finansowych na początek 2015 r.

Przewidywanemu w II połowie 2014 r. przez przedsiębiorców spadowi poziomu cen i sprzedaży na rynku krajowym towarzyszyła przewidywana na okres nadchodzącego półrocza tendencja spadku sytuacji finansowej przedsiębiorstw. Najliczniejsza grupa przedsiębiorców (42,8%) oczekuje, że sytuacja finansowa pozostanie bez zmian, natomiast wśród pozostałych **częściej przewiduje się jej pogorszenie** (30,5%) niż poprawę (26,7%).

Przewidywana tendencja utrzymania stabilnej sytuacji finansowej przedsiębiorstw w I półroczu 2015 r. wystąpi we wszystkich sektorach. Najtrudniejsza sytuacja czeka sektory przemysłu i budownictwa.

Rys. Prognozowana zmiana sytuacji finansowej w I połowie 2015 r.

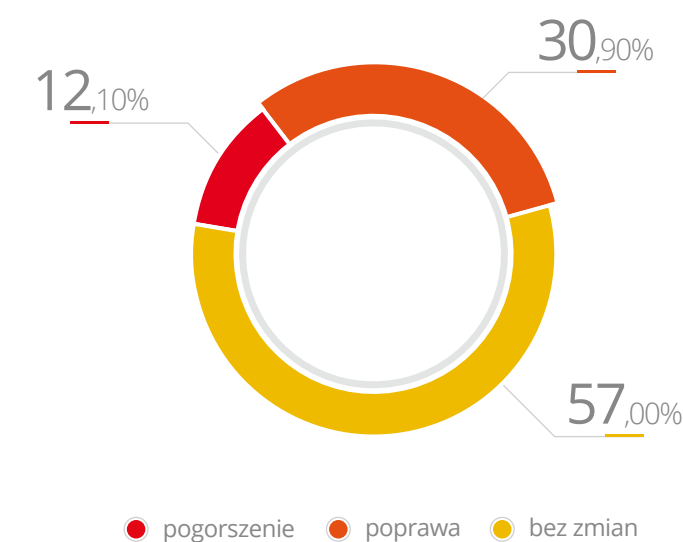

Źródło: Opracowanie na podstawie badań własnych.

Budowanie pozycji konkurencyjnej wciąż jako priorytet wśród MMŚP

Ponad połowa przedsiębiorstw (57%) utrzyma zajmowane miejsce wśród konkurentów, jednak w grupie pozostałych zdecydowanie **częściej należy oczekiwać poprawy konkurencyjnej pozycji** przedsiębiorstw (30,9%) niż jej pogorszenia (12,1%).

Rys. Prognozowana zmiana pozycji na rynku w I połowie 2015 r.

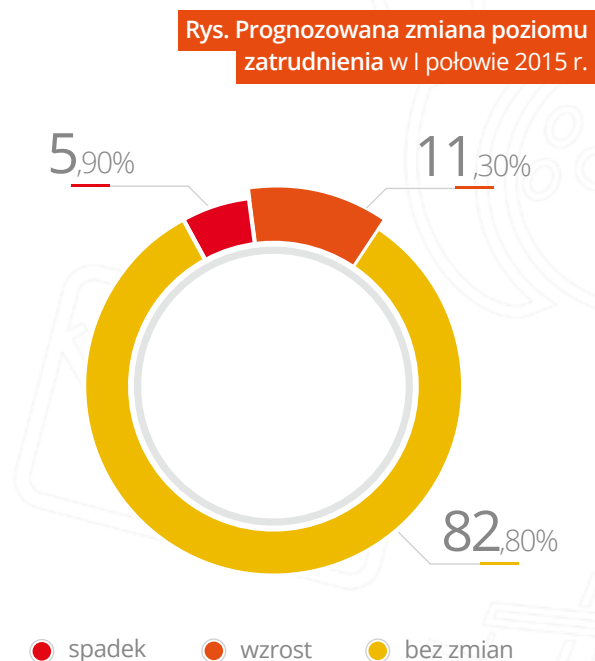
Źródło: Opracowanie na podstawie badań własnych.

Planowanie zwiększenia zatrudnienia w małych firmach

Zgodnie z oczekiwaniami przedsiębiorców, pomimo wielu trudności w osiągnięciu pozytywnych rezultatów z działalności, tendencja zmiany poziomu zatrudnienia w I połowie 2015 r. będzie miała charakter wzrostu. Należy oczekiwać, że najliczniejsza grupa przedsiębiorców (82,8%) najczęściej nie wprowadzi zmian w polityce kadrowej i utrzyma stały poziom zatrudnienia. W grupie pozostałych **częściej planowane jest zwiększenie liczby osób pracujących** (11,3%) niż jej zmniejszenie (5,9%).

Jedynie w sektorze rolnictwa przewidywana jest tendencja obniżania poziomu zatrudnienia. Nadchodzące półrocze obejmuje okres zimowy i wiosenny, zatem ograniczanie zatrudnienia jest zjawiskiem naturalnym i powtarzającym się.

Źródło: Opracowanie na podstawie badań własnych.

Podstawą rozwoju sektora MŚP jest zmniejszenie opłat za pracownika oraz ustalenie jednego podatku dochodowego, np. w stawce 1% od obrotu w skali rocznej. Zapewniłoby to większą liczbę zatrudnionych pracowników, a w/w stawka podatkowa zapewniłaby Państwu 100% płatników i wyeliminowałaby wszelkie spekulacje przy rozliczaniu podatku dochodowego. Ponadto niższe koszty leasingu maszyn i urządzeń oraz niskie oprocentowanie kredytów dla firm spowodowałyby dynamiczny rozwój firm z sektora MŚP, co w efekcie przełożyłoby się na zwiększenie obrotu rocznego poszczególnej firmy, a dzięki temu 1% w/w podatku od obrotu zyskałaby większa wartość.

PAWEŁ SOCHA

Zachodniopomorskie Centrum Instalacji Pajos

Podsumowanie

W okresie nadchodzącego półrocza oczekiwać można tendencji poprawy ogólnej sytuacji firm, wzrostu poziomu sprzedaży na rynkach zagranicznych, poprawy konkurencyjnej pozycji przedsiębiorstw oraz wzrostu zatrudnienia.

Dalszy spadek i pogorszenie dotyczyć mogą natomiast poziomu cen sprzedawanych przez przedsiębiorstwa produktów i usług oraz sytuacji finansowej firm. Przewiduje się, że popyt na krajowym rynku na towary i usługi przedsiębiorstw utrzyma swój dotychczasowy poziom.

Ocena przewidywanej tendencji zmiany rezultatów przedsiębiorstw wskazuje, że najtrudniejsza sytuacja wystąpi w sektorach rolnictwa i budownictwa, w których tendencja spadku poziomu cen i sprzedaży może osiągnąć najwyższy poziom w gospodarce narodowej. Poprawy oczekiwać należy w sektorze usług, w którym przewiduje się wzrost sprzedaży na rynku krajowym i zagranicznym. Optymistycznym przewidywaniom dotyczącym poziomu popytu na usługi w tym sektorze towarzyszyć będzie jednocześnie niska na tle innych sektorów tendencja spadku poziomu cen i pogorszenia się sytuacji finansowej.

Głównym czynnikiem polepszenia się sytuacji kancelarii było położenie większego nacisku na reklamę poprzez promocję tzn. banery, ulotki, folie na samochody oraz reklama w gazetach. Nieocenioną wartość w przypadku naszej firmy miała reklama słowna, czyli reklama przekazywana przez zadowolonych klientów, którzy już zakończyli sprawy. Oczywiście kancelaria nie spoczywa na laurach, ale nadal podnosi standardy usług oraz inwestuje w szkolenia i rozwój pracowników.

RAFAŁ WÓJCICKI

Kancelaria KANONISTA

MAŁE FIRMY A MIEJSCA PRACY

Poziom zatrudnienia w mikro- i małych firmach

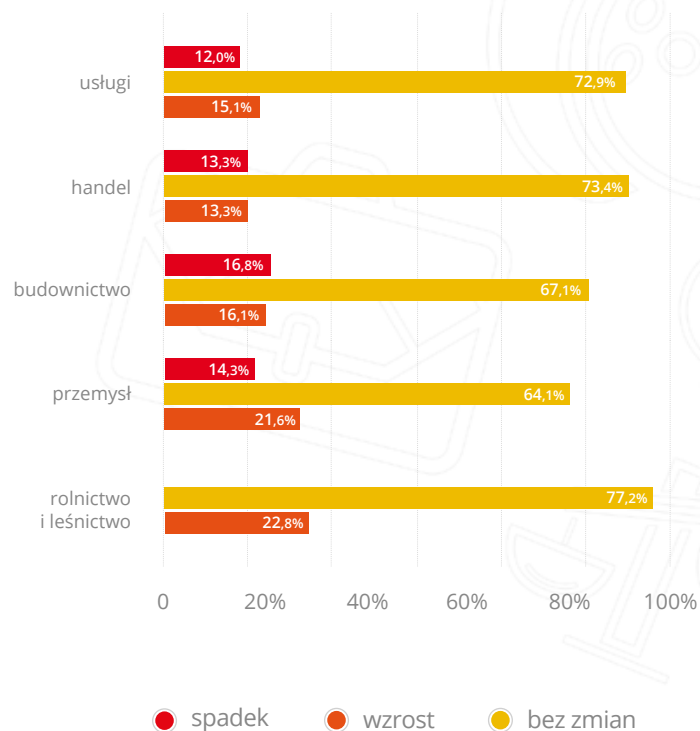
Poziom zatrudnienia według sektorów ekonomicznych

Okres minionego półrocza charakteryzował się w Polsce stosunkowo **niewysoką tendencją wzrostu poziomu zatrudnienia**.

Przedsiębiorcy najczęściej utrzymali zatrudnienie na tym samym poziomie, jednak wśród pozostałych częściej liczba pracowników była zwiększana niż ograniczana. Tendencja ta wystąpiła niemal we wszystkich sektorach gospodarki, za wyjątkiem budownictwa.

Prowadzona przez przedsiębiorstwa polityka zatrudnienia odpowiadała zasadniczo koniunkturze występującej w poszczególnych sektorach. W sektorze rolnictwa poziom obrotu pozwolił na zwiększenie zatrudnienia. Podobnie w przemyśle, usługach i handlu. Dalszy spadek poziomu zatrudnienia odczuwany całorocznie w sektorze budownictwa nie wynika już tylko z sezonowości prac.

Rys. Deklaracje przedsiębiorców na temat zmian w poziomie zatrudnienia w II połowie 2014 r. według sektorów ekonomicznych.

Źródło: Opracowanie na podstawie badań własnych.

Składki ZUS powinny się zmniejszyć. Podobnie jak opłaty za pracowników. Chciałbym zatrudniać na cały etat, ale to są za duże koszty. Jeśli opłaty będą niższe, nastąpi ogólny wzrost zatrudnienia i znikną umowy śmieciowe. Każdy przedsiębiorca wolałby zatrudniać na etat, ale przy obecnych warunkach nie jest to niestety możliwe.

PRZEMYSŁAW OŚLAK
BB INVEST Przemysław Oślak

Zmiana poziomu zatrudnienia w podziale na województwa

Zmiana w kierunku wzrostu poziomu zatrudnienia nie wystąpiła jednak we wszystkich województwach. Tendencja wzrostu odnotowana została w II półroczu 2014 r. w województwach: kujawsko-pomorskim, warmińsko-mazurskim, podlaskim, dolnośląskim, małopolskim, wielkopolskim, pomorskim, mazowieckim, lubelskim.

Brak tendencji zmiany poziomu zatrudnienia wystąpił w województwie świętokrzyskim. Tendencja spadkowa zatrudnienia wystąpiła natomiast w przedsiębiorstwach funkcjonujących na obszarze mniej licznej grupy województw: opolskim, zachodniopomorskim, lubuskim, podkarpackim, łódzkim, śląskim.

W okresie **nadchodzących 6 miesięcy** oczekiwana tendencja zmiany poziomu zatrudnienia przedsiębiorstw, mająca

charakter wzrostu liczby przedsiębiorstw zwiększających zatrudnienie, obejmie niemal wszystkie województwa. Oczekiwać należy, że przedsiębiorcy we wszystkich województwach najczęściej utrzymają stały poziom zatrudnienia. W grupie pozostałych firm przedsiębiorcy częściej będą realizowali politykę wzrostu, niż spadku liczby zatrudnionych.

Brak tendencji zmiany poziomu zatrudnienia wystąpi w województwie opolskim, natomiast przewidywana tendencja spadku poziomu zatrudnienia w I połowie 2015 r. wystąpi w województwie zachodniopomorskim.

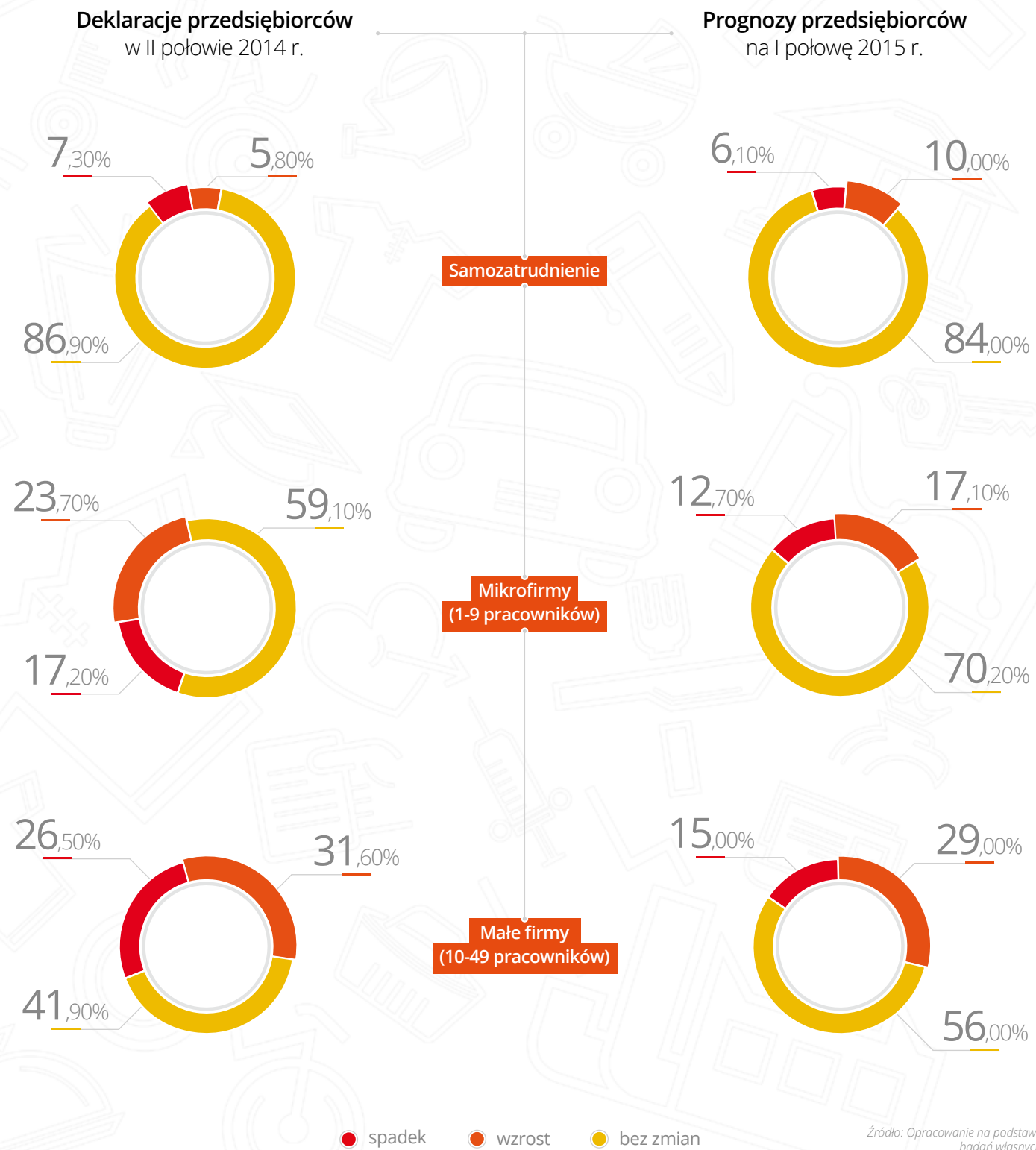
W II półroczu 2014 r. licniejszą grupę stanowiły województwa, w których kierunek zmian był wzrostowy. W nadchodzącym okresie przewidywać należy, że ta grupa się jeszcze powiększy, w której firmy będą częściej zwiększały niż zmniejszały poziom zatrudnienia.

Znaczący wpływ na poprawę sytuacji w szkole PAROLI miało zatrudnienie nowych nauczycieli, którzy okazali się potrzebni po bardziej intensywnej promocji firmy w internecie, a także na portalach społecznościowych. Nakłady poniesione na reklamę przyczyniły się zatem do rozwoju firmy.

ŁUKASZ TYCZKOWSKI
Szkoła Języków Obcych PAROLI

Zmiany w poziomie zatrudnienia według wielkości firmy

Oczekiwany wzrost zatrudnienia w 2015 r.

Najkorzystniejszą tendencją zmiany poziomu zatrudnienia, przyjmującą kierunek wzrostu firm zwiększających liczbę pracowników w II połowie 2014 r., ukształtowała się w przedsiębiorstwach mikro (zatrudniających od 1 do 9 pracowników) i małych (zatrudniających od 10 do 49 pracowników).

Największe trudności z utrzymaniem poziomu zatrudnienia wystąpiły w II połowie 2014 r. w przypadku przedsiębiorców, którzy obecnie nie zatrudniają pracowników, czyli reprezentujących samozatrudnienie. Większość tych przedsiębiorców nie zmieniła poziomu zatrudnienia, jednak wśród pozostałych częściej

nastąpiło zmniejszenie zatrudnienia niż jego zwiększenie. W konsekwencji przedsiębiorcy Ci nie zatrudniają pracowników, jednak w okresie minionego roku byli pracodawcami.

W okresie **nadchodzących 6 miesięcy** oczekiwać należy, że tendencja wzrostu poziomu zatrudnienia wystąpi we wszystkich badanych przedsiębiorstwach. Ponad połowa przedsiębiorców, których działalność klasyfikuje się do tych klas wielkości firm, utrzyma zatrudnienie na tym samym poziomie, pozostali natomiast częściej zwiększą niż zmniejszą liczbę pracowników.

Podsumowanie

Tendencja wzrostu poziomu zatrudnienia w sektorze MMŚP związana może być przede wszystkim z planami rozwoju firm. Mikroprzedsiębiorcy doceniają efekty związane z zatrudnianiem specjalistów, jednak często inwestycje w pracowników nie są związane z obecnymi nadwyżkami finansowymi. Mimo trudnej sytuacji finansowej, te firmy, które jeszcze mogą sobie pozwolić na wzrost zatrudnienia, oczekują, że poprawa jakości obsługi lub poszerzenie zakresu usług przyczyni się do wzrostu liczby nowych klientów oraz wzrostu zadowolenia obecnych.

Wciąż wielu mikroprzedsiębiorców odczuwa zbyt wysokie koszty związane z zatrudnianiem. Ostatnie decyzje rządowe związane ze zmianą kodeksu pracy, które wprowadzają ograniczenie umów na czas określony i oskładkowanie umów-zleceń nie wpłyną pozytywnie na zmiany w decyzjach właścicieli z sektora MMŚP odnośnie polityki zatrudnienia. Przedsiębiorcy postulują, że przy niższych kosztach pracowniczych zniknęłyby „umowy śmieciowe”, które podpisywane są właśnie ze względu na trudną sytuację finansową małych firm.

05

DOTACJE UNIJNE W MAŁYCH FIRMACH

Aktywność mikro- i małych firm w pozyskiwaniu
środków z UE w latach 2014-2020

Nowa perspektywa finansowania na lata 2014-2020 otwiera przed gospodarką Polski możliwość dalszego rozwoju. Fundusze Wspólnych Ram Strategicznych (WSR) przeznaczone zostaną na finansowanie trzech najważniejszych polityk UE: Polityki Spójności, Wspólnej Polityki Rolnej, Wspólnej Polityki Rybackiej. Środki, które zostaną przekazane w nowej perspektywie finansowania do Polski, zostaną przeznaczone na realizację wsparcia w obszarach m.in. badań naukowych,

Mimo wsparcia otrzymanego w poprzednich perspektywach finansowania, polskie firmy wciąż dzieli dystans rozwojowy w stosunku do konkurencji krajów wysoko rozwiniętych.

rozwoju przedsiębiorczości oraz rozwój kapitału ludzkiego, cyfryzacji kraju i transportu.

Wsparcie realizowane będzie w ramach programów:

- Program Infrastruktura i Środowisko,
- Program Inteligentny Rozwój,
- Program Wiedza, Edukacja, Rozwój,
- Program Polska Cyfrowa,
- Program Polska Wschodnia,
- Program Pomoc Techniczna.

Wykorzystanie dotacji unijnych w latach 2007-2013

W poprzednich latach finansowania (2007-2013) zainteresowanie środkami pomocowymi z Unii Europejskiej wśród przedsiębiorców uczestniczących w badaniu osiągnęło niski poziom. Najlicniejsza grupa przedsiębiorców nie skorzystała z dofinansowania (82,8%), tylko nieliczne przedsiębiorstwa skorzystały z tej formy wsparcia (17,2%).

W badaniu z czerwca 2014 r. mikro- i mali przedsiębiorcy przedstawiali swoje plany dotyczące korzystania ze środków Unii Europejskiej w latach 2014-2020. Ponad połowa przedsiębiorców (55,9%) nie wiedziała jeszcze,

czy będzie starać się o dotacje unijne. 31,4% zadeklarowało brak zainteresowania środkami unijnymi, natomiast 12,6% planowało rozwijać swoje firmy dzięki środkom z UE.

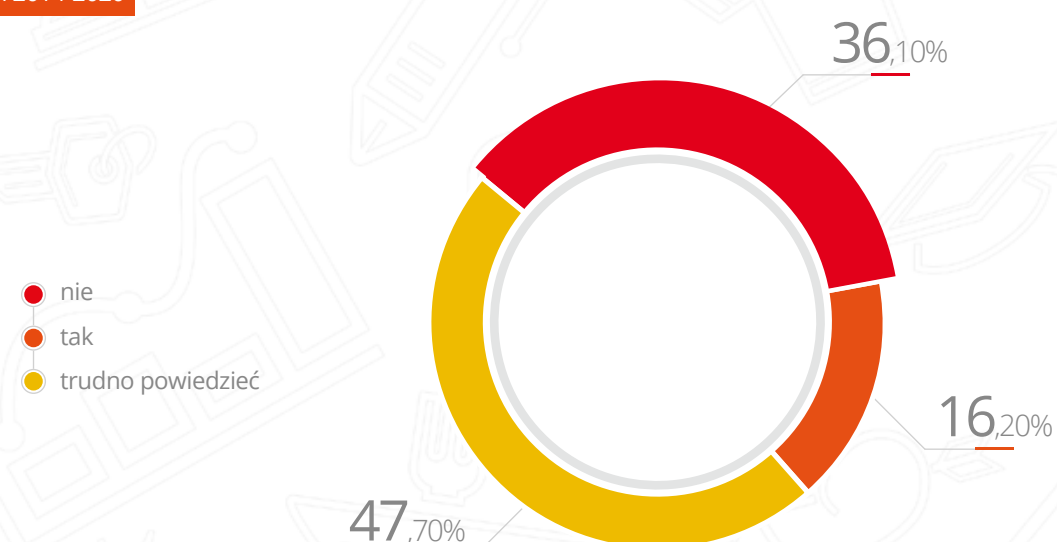
Środki z UE, w opinii uczestników badania, nie stanowią ważnego czynnika wspierającego rozwój przedsiębiorstw. Przedsiębiorcy najczęściej nie są zainteresowani aplikowaniem o wsparcie finansowe bądź mają duże problemy z jego uzyskaniem, stąd niski odsetek firm planujących w przyszłości z niego skorzystać.

Plany wykorzystania środków z UE w latach 2014-2020

W deklaracjach z grudnia 2014 r. zainteresowanie środkami pomocowymi z Unii Europejskiej wśród przedsiębiorców uczestniczących w badaniu osiągnęło wyższy poziom niż pół roku wcześniej. Mniej niż połowa firm (47,7%) nie potrafiła wciąż określić, czy z tego wsparcia będzie korzystać.

Zwiększył się natomiast odsetek firm (16,2%), które chcą aplikować o środki unijne. Grupa 36,1%, czyli co 3 przedsiębiorca, wykazała brak zainteresowania taką formą finansowania.

Rys. Plany korzystania ze środków Unii Europejskiej w latach 2014-2020

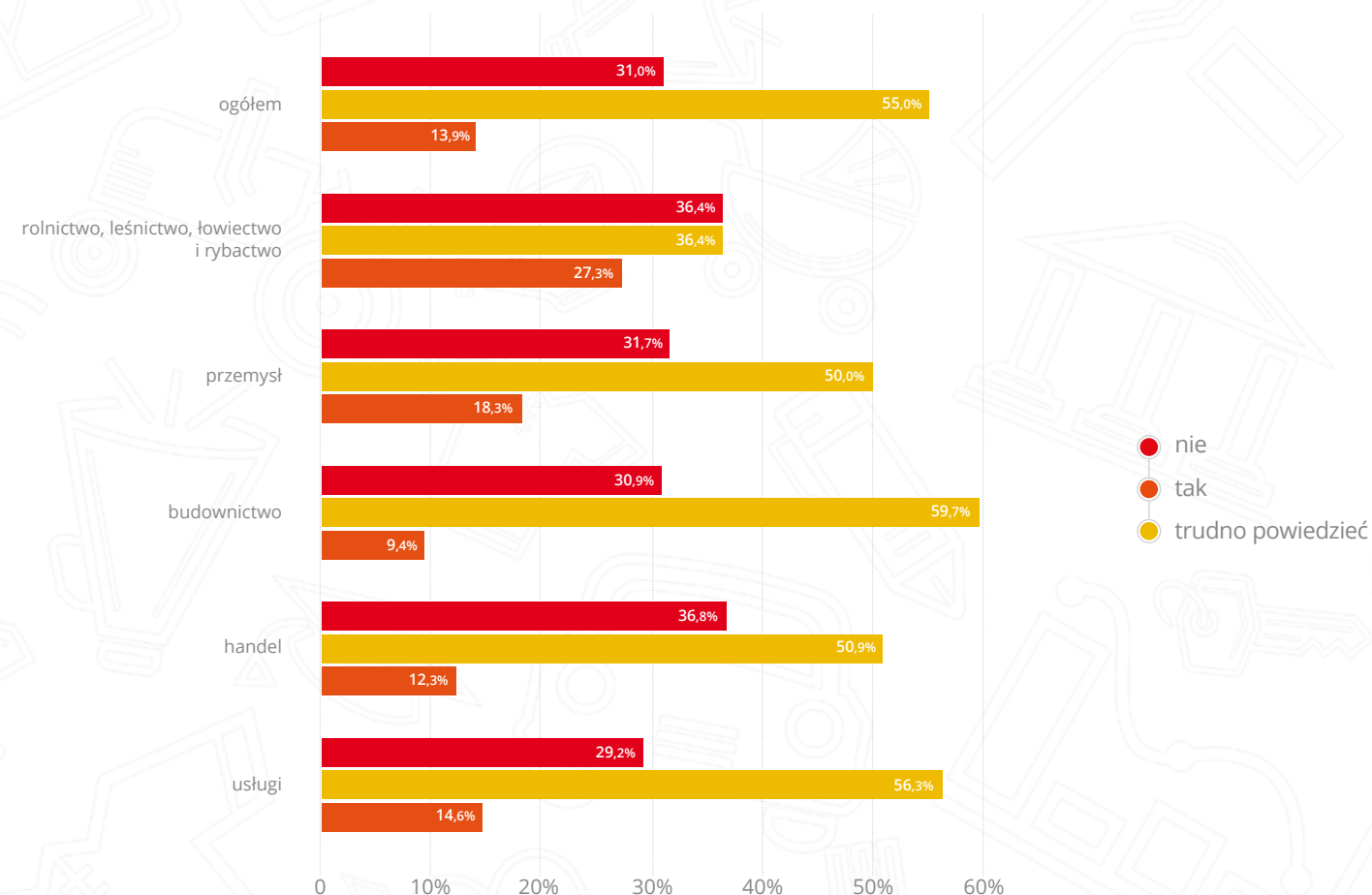
Źródło: Opracowanie na podstawie badań własnych.

Zainteresowanie środkami EU według branż

Najniższą tendencją braku zainteresowania pozyskiwaniem środków z Unii Europejskiej charakteryzują się sektory handlu i budownictwa,

najwyższą natomiast sektor rolnictwa (w tym leśnictwa, łowiectwa i rybactwa).

Rys. Plany korzystania ze środków Unii Europejskiej w latach 2014-2020 według sektorów ekonomicznych.

Źródło: Opracowanie na podstawie badań własnych.

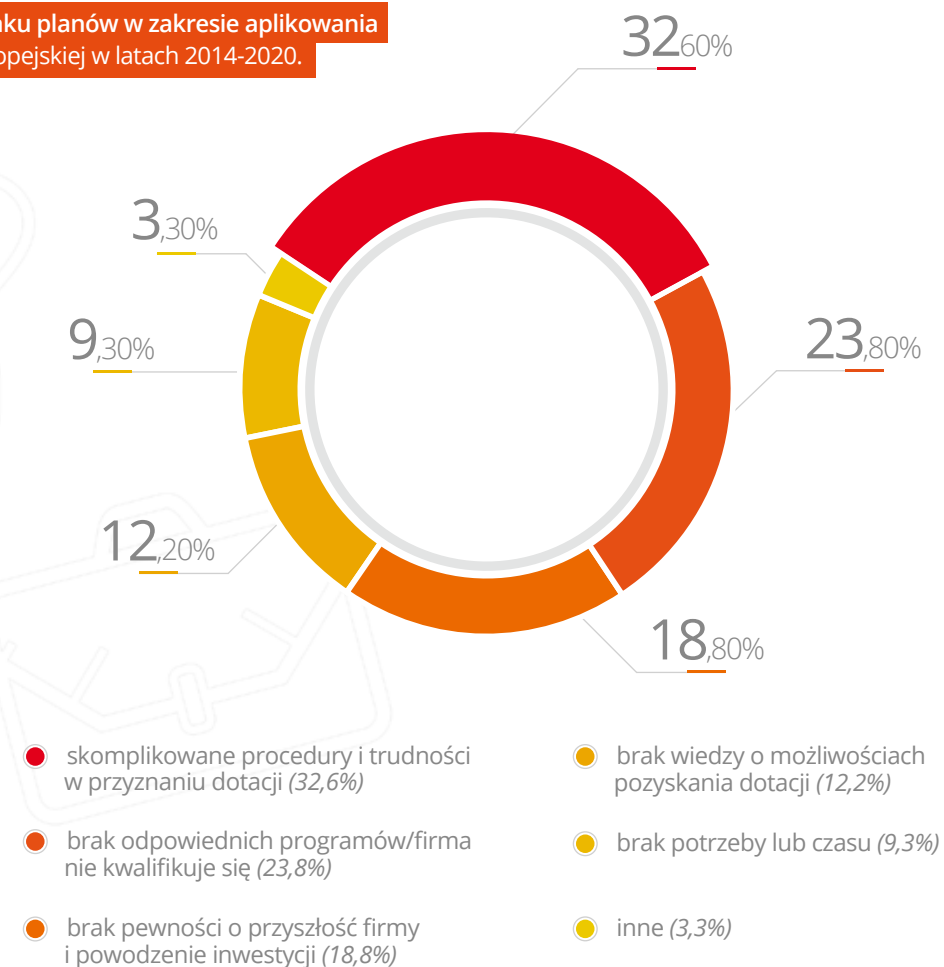
Przyczyny nieaplikowania o środki pomocowe z UE

Najczęściej wskazywanym powodem braku zainteresowania przedsiębiorców środkami z Unii Europejskiej były skomplikowane procedury i trudności związane z przyznaniem dotacji (32,6%) oraz brak odpowiednich programów, które umożliwiają pozyskanie wsparcia (23,8%). Liczna grupa przedsiębiorców nie jest zainteresowana

Pozytywna ocena zmian po wejściu Polski do UE nie wpływa na wzrost zainteresowania środkami pomocowymi.

pozyskiwaniem środków z Unii Europejskiej z powodu braku pewności o przyszłość firmy i powodzenie inwestycji (18,8%). W najmniejszym stopniu barierami były brak wiedzy o możliwościach pozyskania dotacji (12,2%) oraz brak potrzeby lub czasu (9,3%).

Rys. Przyczyny braku planów w zakresie aplikowania o środki z Unii Europejskiej w latach 2014-2020.

Konieczna potrzeba uproszczenia procedur i edukacji o dotacjach

Niestety, w porównaniu z odpowiedziami z poprzedniego badania, niewiele się zmieniło na lepsze. W dalszym ciągu skomplikowane procedury są wymieniane na pierwszym miejscu jako bariera aplikowania o środki pomocowe. Mało optymistyczne jest również to, że zwiększyła się grupa osób, których wiedza na temat możliwości uzyskania dotacji jest niewystarczająca, aby aplikować o dotację. Głównym zadaniem samorządów i instytucji rozdysponujących środki unijne powinno być uproszczenie procedur oraz edukacja mikroprzedsiębiorców.

ROZWÓJ MAŁYCH FIRM

Czynniki determinujące rozwój sektora
mikro- i małych firm

Sektor MMŚP w Polsce uważany jest za „siłę napędową gospodarki”. Znaczenie małych i średnich przedsiębiorstw w gospodarce związane jest przede wszystkim z ich udziałem w strukturze gospodarki wynoszącym ok. 98% oraz z wkładem w tworzenie PKB. Konkurencyjność sektora MMŚP istotnie wpływa więc na konkurencyjność gospodarki narodowej.

W okresie minionego półrocza tendencją charakterystyczną był **wzrost poziomu konkurencyjności** uczestniczących w badaniu

przedsiębiorstw z sektora MMŚP. Tendencja wzrostowa wciąż się utrzymuje, a dodatkowo w kolejnych półroczach liczba firm, które odczuwają poprawę pozycji na rynku, zwiększa się, natomiast prognozy na I połowę 2015 r. są jeszcze bardziej obiecujące.

Kolejny już rok przedsiębiorcy podejmują liczne działania, które pozwalają im w dalszym ciągu funkcjonować na rynku i walczyć o swoje pozycje.

Działania, które pozwoliły firmom osiągnąć sukces w II połowie 2014 r.

Przedsiębiorcy, którzy osiągnęli przewagę nad konkurencją w II połowie 2014 r., zapytani o czynniki, które na to wpłynęły i były zależne od nich samych, wskazali na wykorzystanie szeregu instrumentów pozwalających osiągnąć sukces w rywalizacji rynkowej. Wzrost konkurencyjności przedsiębiorstw związany był przede wszystkim z **wprowadzeniem nowych usług/produktów do oferty** lub udoskonaleniem obecnych (70%) oraz z **wykorzystaniem**

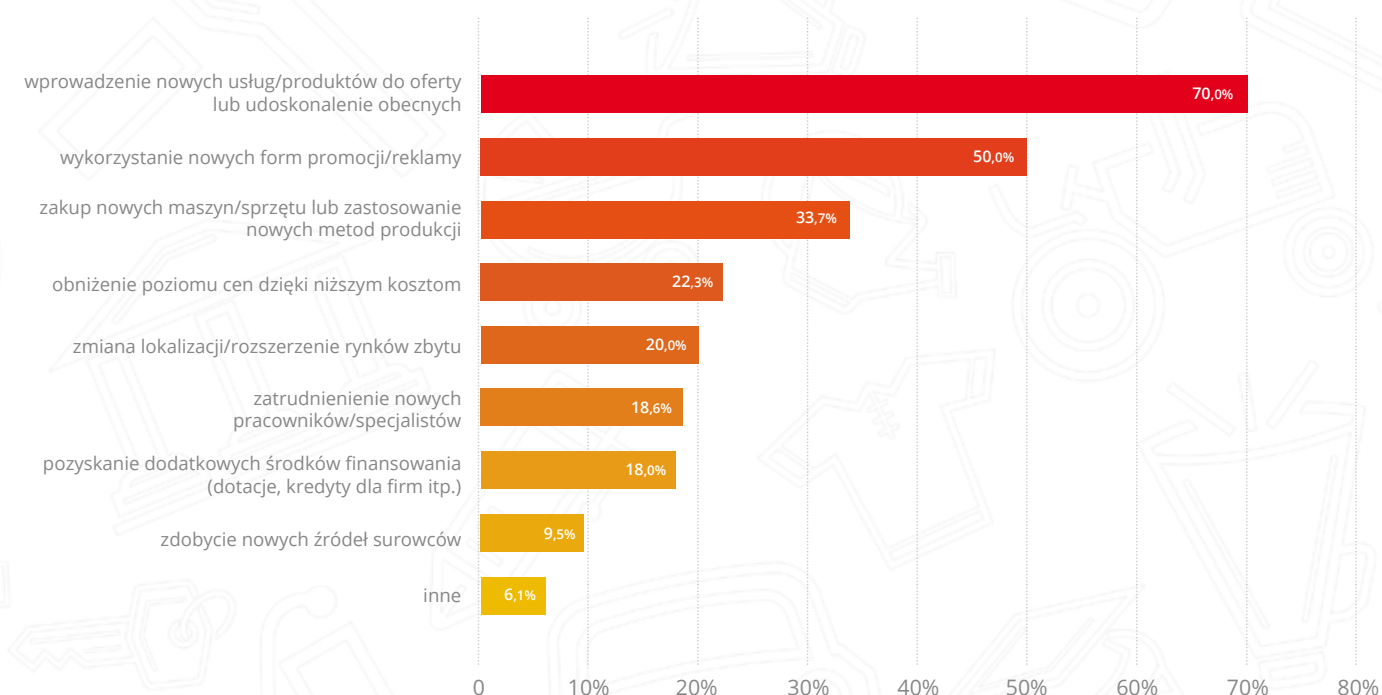
nowych form promocji i reklamy (50%). Duży wpływ na poprawę pozycji w stosunku do konkurencji miały również zakup nowych maszyn/sprzętu lub zastosowanie nowych metod produkcji (33,7%). Relatywnie nieduży wpływ na wzrost poziomu konkurencyjności wśród firm, które go osiągnęły, miała strategia konkurowania ceną (22,3%) oraz zmiana lokalizacji lub rozszerzenie rynków zbytu (20%).

Najważniejszym czynnikiem, który miał wpływ na poprawę sytuacji w mojej firmie miał wizerunek rynkowy, który dzięki pozytywnym opiniom naszych klientów stale się poprawia. Jak widać dbanie o zadowolenie klienta, korzystającego z naszych usług jest najlepszą reklamą dla naszej firmy.

JUSTYNA PUCHACZ
"ROEM" Firma Handlowo-Uslugowa

Rys. Czynniki wewnętrzne, mające największy wpływ na poprawę pozycji konkurencyjnej przedsiębiorstw w okresie minionych 6 miesięcy. Pytanie wielokrotnego wyboru

Źródło: Opracowanie na podstawie badań własnych.

Co może zbudować przewagę konkurencyjną firm w I połowie 2015 r.

Budowanie pozycji na rynku jest procesem ustawicznym i ciągłym, który opiera się na dynamicznej zmianie instrumentów konkurowania.

W okresie nadchodzącego półrocza przedsiębiorcy ponownie widzą szansę przede wszystkim w rywalizacji w oparciu o rozwój. Pozycja na rynku budowana będzie poprzez wprowadzenie nowych usług/produktów do oferty lub udoskonalenie

Pozycja na rynku budowana będzie głównie w oparciu o wprowadzanie nowych produktów lub usług do oferty.

obecnych (48,2%) oraz wykorzystanie nowych form promocji i reklamy (40,1%). Co 3 przedsiębiorca uważa, że bez dodatkowych środków finansowych (dotacje, kredyty dla firm, itp.) oraz obniżenia poziomu cen dzięki niższym kosztom nie będzie możliwa poprawa konkurencyjności. Wpływ na taką ocenę ma zapewne pogarszanie się kondycji finansowej przez spadki popytu, czego skutkiem jest poszukiwanie oszczędności oraz źródeł dodatkowych środków

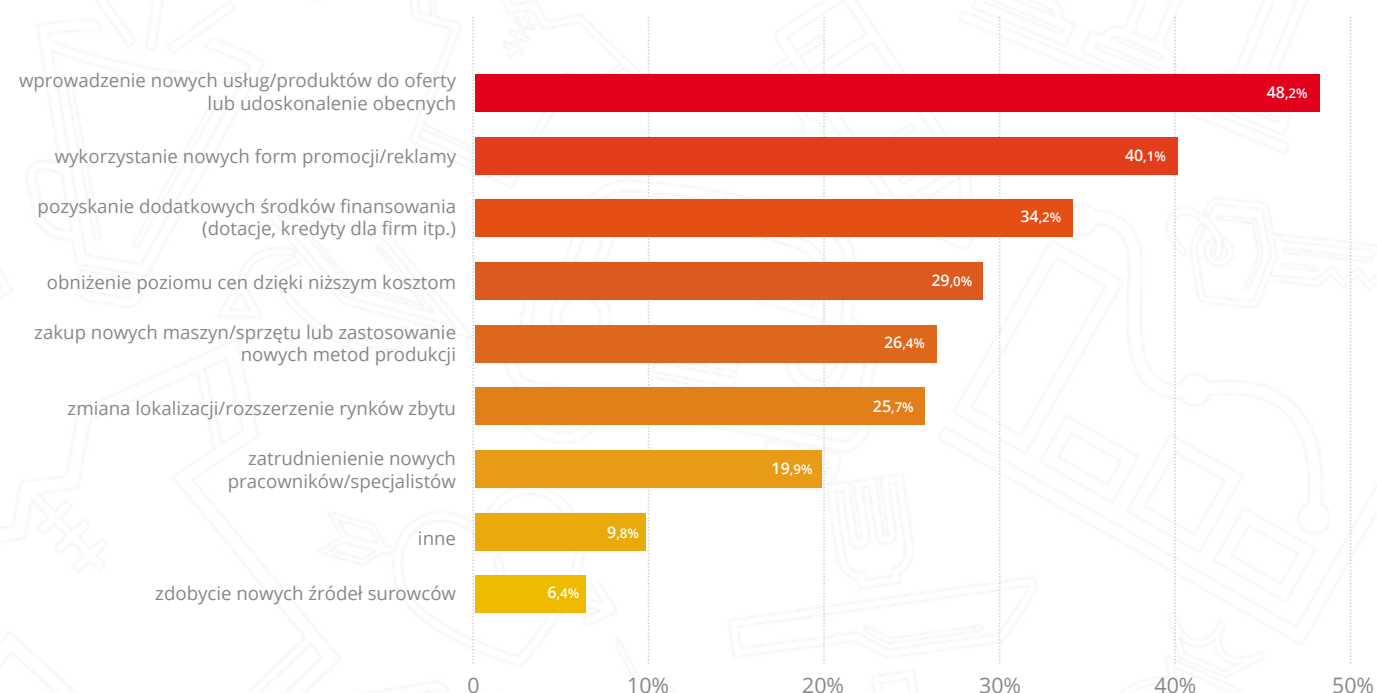

pieniężnych. Mniejszą wagę przedsiębiorcy nadali pozostałym czynnikom wpływającym na konkurencyjność, m.in. nabyciu nowych maszyn/sprzętu lub zastosowaniu nowych metod produkcji (26,4%), poszukiwaniu nowych lokalizacji i rynków zbytu (25,7%) czy zwiększaniu zatrudnienia (20%).

Zmiana instrumentów konkurencyjności pozwala ocenić zmiany zachodzące w gospodarce. Przewidywana na okres nadchodzącego półrocza strategia konkurencyjności opierać się będzie głównie na innowacjach, a w mniejszym stopniu na inwestycjach w środki trwałe.

Rys. Czynniki wewnętrzne, mające największy wpływ na poprawę pozycji konkurencyjnej przedsiębiorstw w okresie minionych 6 miesięcy. Pytanie wielokrotnego wyboru

Źródło: Opracowanie na podstawie badań własnych.

Gdy rozpoczynaliśmy naszą działalność, firma sama musiała szukać klientów i niejednokrotnie rywalizować cenowo z konkurencją. Dzisiaj zwiększyła się liczba klientów z polecenia, dzięki fachowej obsłudze i bezawaryjnym instalacjom. To natomiast przeniosło się na zyski, które możemy ulokować m.in. w skuteczniejszą formę reklamy, co również poprawia wizerunek firmy.

PAWEŁ SOCHA
Zachodniopomorskie Centrum Instalacji Pajos

Moim zdaniem najistotniejszym czynnikiem sukcesu jest WIEDZA. Właściciele małych firm często prowadzą firmy intuicyjnie, nie mając żadnego wykształcenia w kierunku zarządzania firmą. Nie chodzi mi o studia - ale choćby kursy, książki, artykuły w internecie czy coaching biznesowy. Przez pierwsze kilka lat prowadzenia firmy działałam identycznie - „na czuja”. Przypominało to błądzenie we mgle - czasem coś się udało, częściej nic nie wychodziło. Od kilku miesięcy uczę się, sukcesywnie porządkuję firmę - i jest coraz lepiej.

KATARZYNA KWIEL
Pracownia Dekoracji AKATJA

Elastyczność i szybkość reakcji na zmiany to wyróżniki MMŚP

Małe firmy, choć mają często trudniejszy warunki rozwoju i inwestycji w przeciwieństwie do dużych firm, nie w każdym aspekcie są na przegranej pozycji. Wiele cech, które posiadają najmniejsze przedsiębiorstwa mogą dać im sporą przewagę nad korporacjami.

Wzrost konkurencyjności i dopasowanie do zmieniających się oczekiwań klienta jest możliwe dzięki wysokiej elastyczności mikro- i małych firm. Mogą one szybko reagować na zmieniający się rynek i wprowadzać zmiany do swojej oferty, co jest często niemożliwe w strukturach większych firm. Mogą również w szerszym zakresie korzystać w różnych formach reklamy i testować efektywność nowych. Z reguły zasięg działalności jest lokalny, zatem budżet na reklamę nie musi być duży, a jak wskazują odpowiedzi zadowolonych przedsiębiorców, jest to opłacalna inwestycja.

Małe firmy ze swojego atutu mogą również uczynić spersonalizowaną i na najwyższym poziomie obsługą klienta. Ci właściciele firm, którzy włożą wysiłek w poprawę jakości, mogą liczyć na zwiększenie się liczby klientów. Zadowoleni klienci polecają firmę dalej, co nakręca lawinę rekomendacji.

07

MAŁE FIRMY A RZĄD

Ocena wpływu działalności rządu na prowadzenie własnego biznesu

Budowanie konkurencyjności przedsiębiorstw jest procesem złożonym. Uczestnikami tego procesu są nie tylko przedsiębiorstwa, lecz również ich otoczenie, w tym również i instytucje państwowe. W czasach kryzysu rząd pełni znaczącą rolę. Gospodarka z natury jest niestabilna i samoczynnie nie powraca do równowagi, dlatego interwencjonizm jest niezbędnym elementem rozwoju. Jednak podejmowane przez rząd decyzje

wpływające na funkcjonowanie sektora MMŚP, nie spotkały się z aprobatą przedsiębiorców i nie wzbudziły w nich zaufania do działań władz państwa.

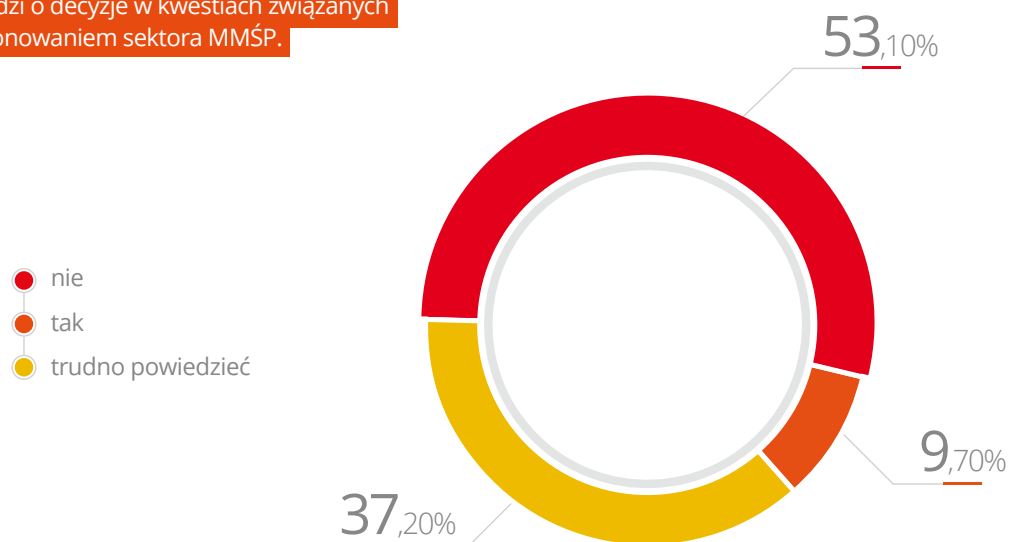
Sektor MMŚP potrzebuje zdecydowanych zmian oraz bardzo liczy na wsparcie rządu w kwestii poprawy warunków prowadzenia własnego biznesu w Polsce.

Brak zaufania mikro- i małych firm do rządu

Ponad połowa przedsiębiorców (53,1%) z sektora MMŚP zadeklarowała brak zaufania do decyzji, jakie rząd podjął w sprawach związanych z ich działalnością w II połowie 2014 r. Tylko co 10 przedstawiciel przedsiębiorstw zadeklarował zaufanie do władz rządowych. Badanie ankietowe

pokryło się również ze zmianami personalnymi na najwyższych szczeblach rządu, co wiele osób może odebrać jako możliwość zmian w polityce rządowej. Niskie poparcie może świadczyć o obawach, jeśli chodzi o kluczowe decyzje związane z funkcjonowaniem firm.

Rys. Deklaracje przedsiębiorców na temat zaufania do rządu, jeśli chodzi o decyzje w kwestiach związanych z funkcjonowaniem sektora MMŚP.

Źródło: Opracowanie na podstawie badań własnych.

Negatywna reakcja MMŚP odnośnie zwiększenia stawek ZUS

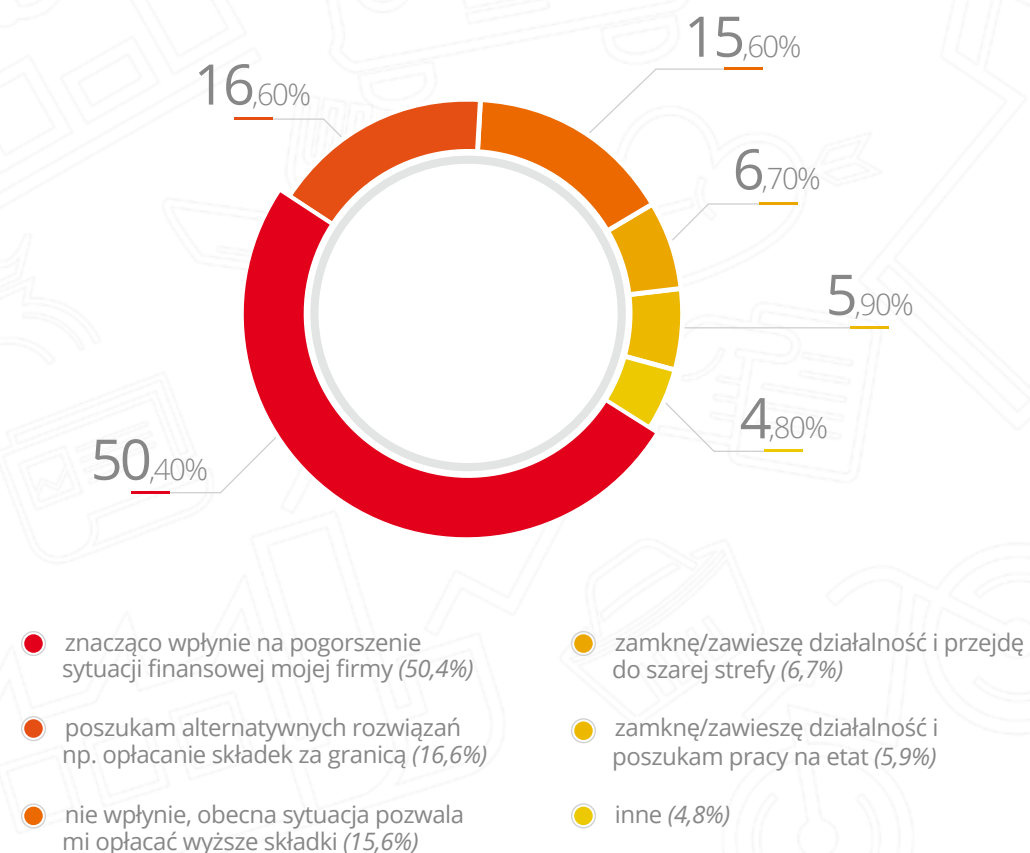
Brak zaufania do działań obecnego rządu związany może być z reakcjami przedstawicieli sektora MMŚP na decyzję zwiększenia stawek ZUS na działalność biznesową w 2015 r. Blisko połowa przedsiębiorców przewiduje, że wzrost składki ZUS spowoduje znaczące pogorszenie ich sytuacji finansowej. Co 6 osoba zadeklarowała, że będzie poszukiwać alternatywnych rozwiązań uregulowania należnych składek

Zwiększenie składek ZUS wpłynie na pogorszenie sytuacji zdecydowanej większości małych firm.

ubezpieczeniowych. 15% mikro- i małych firm jest w na tyle dobrej kondycji finansowej, że opłacanie wyższych składek nie nastęczy im kłopotów.

Pomimo niechęci do opłacania większych składek nieliczni przedsiębiorcy zadeklarowali zamknięcie lub zawieszenie swoich działalności. Część z nich rozważa działalność w szarej strefie bez płacenia podatków oraz przejście na etat.

Rys. Opinie przedsiębiorców na temat wpływu zwiększenia przez rząd stawek ZUS na działalność biznesową w 2015 roku.

Źródło: Opracowanie na podstawie badań własnych.

Zbyt wysokie podatki i opłaty to bolączka mikro- i małych firm

Przedsiębiorcy skarżą się na bardzo wiele utrudnień i barier w prowadzeniu własnej firmy. Nie widzą również szans na szybką poprawę sytuacji, o czym świadczy niskie zaufanie do obecnego rządu i niezadowolenie z prowadzonej polityki.

Sytuacja większości firm jest zła z powodu braku możliwości zwiększania cen przy niskim

poziomie sprzedaży oraz przy ciągłych wzrostach kosztów prowadzenia firmy. Postulatami są zmniejszenie progu podatkowego, opłacanie składek i podatków w zależności od obrotu oraz rozliczenia VAT dopiero po ściągnięciu należności za wystawione faktury. Więcej pieniędzy w kasie firmy, to możliwość inwestowanie w rozwój firmy, który w obecnej sytuacji nie jest możliwy.

Ważnymi elementami wsparcia przedsiębiorstw w sektorze MMŚP mogą być:

- obniżenie podatków i składek ZUS,
- uproszczenie przepisów,
- ułatwienie dostępu do pomocy finansowej dla najmniejszych firm, w tym funduszy z UE,
- ograniczenie ingerencji państwa w działalność gospodarczą,
- uwzględnienie w systemie podatkowym i ubezpieczeniowym podziału na MMŚP i duże przedsiębiorstwa,
- ograniczenie nieopodatkowanej sprzedaży przez duże firmy i korporacje zagraniczne.

Uważam, że rząd ciągle utrudnia przedsiębiorcom prowadzenie biznesu. Zamiast ułatwiać procedury, to utrudnia. Zamiast obniżyć koszty, podwyższa je. Do tego stopnia, że niedługo w ogóle nie będzie się opłacało mieć jakiegokolwiek pracownika.

EWELINA BOGUCKA-SPYRA
MS Komputery

Szczerze nie wierzę w to, abym mogła liczyć na wsparcie/poprawę warunków ze strony rządu. Wolę wymagać więcej od siebie i stawiać na dalszy rozwój. To najlepsza inwestycja! A planowane zmiany - mam nadzieję, że po prostu stawię im czoła i nie dobiją finansowo przedsiębiorstwa.

JULITA DUDICZ

Dietetyk - Poradnia dietetyczna - Ku zdrowej diecie!

Najważniejsze to zmniejszyć obciążenia przedsiębiorstw. Wszystkie są bardzo wysokie (począwszy od podatków, na składkach ZUS kończąc), przez co prowadzenie przedsiębiorstwa jest bardzo często na granicy opłacalności. Sam ZUS patrzy na sprawę bardzo krótkowzrocznie. Myślenie, że im wyższe składki, tym wyższe przychody jest błędne. Wystarczyłoby obniżyć wysokość składek na tyle, aby przedsiębiorstwom nie opłacało się kombinować, jak ich nie płacić. To jest tak jak w ekonomii: niższa cena powoduje, że mamy więcej klientów.

ANDRZEJ PIETRAS

Z INNEJ BAJKI

Podsumowanie

Konkurencyjna pozycja przedsiębiorstw zależy nie tylko od dostosowania się do zmian zachodzących w gospodarce lub przewidywania tych, które w niej nastąpią.

Duże znaczenie mają również działania i decyzje prowadzone przez instytucje państwa. Decyzje rządu w kwestiach związanych z funkcjonowaniem sektora MMŚP oceniane są z dużym dystansem i w związku z tym blisko połowa przedsiębiorstw nie ma zaufania do rządu. Relacji, opartej na niskim poziomie zaufania przedsiębiorców do władz państwa, nie poprawia decyzja podniesienia wielkości składek ZUS w 2015 r. Wzrost kosztów działalności spowoduje, że sytuacja finansowa blisko połowy przedsiębiorstw znacznie pogorszy się.

METODOLOGIA I METRYCZKA

Metodologia

Badanie nastrojów gospodarczych przeprowadzone zostało w grudniu 2014 r. z zastosowaniem techniki CAWI (ang. Computer-Assisted Web Interview - wspomagany komputerowo wywiad przy pomocy www). Do badania zostały zaproszone wszystkie przedsiębiorstwa, których dane są zamieszczone w wyszukiwarce Firmy.net. W badaniu wzięło udział 1575 przedsiębiorców, którzy przesłali wypełnione kwestionariusze ankiet. Z uwagi na

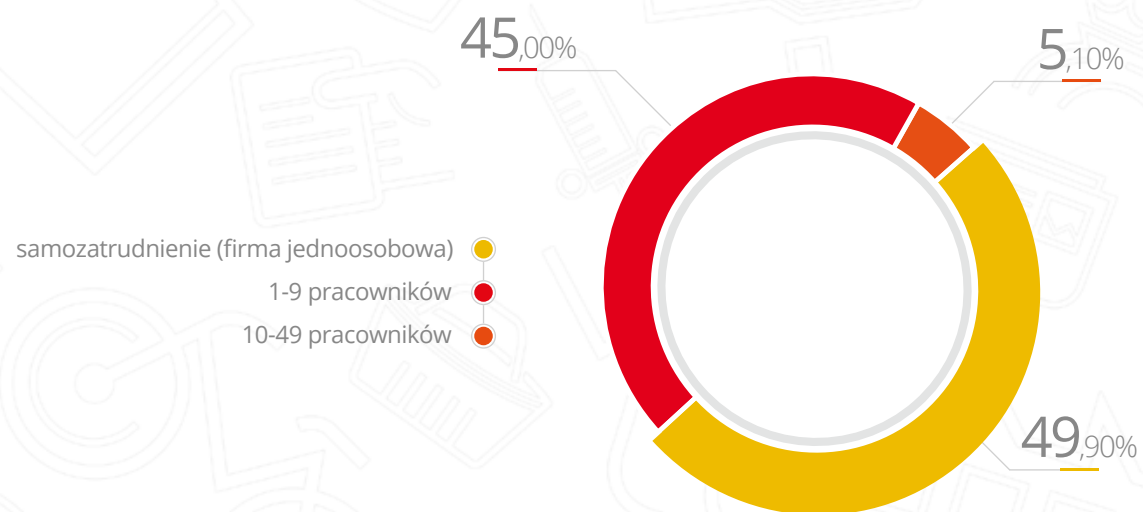
liczbę i strukturę respondentów wyniki badania mają charakter reprezentatywny.

Zaprezentowane w niniejszym opracowaniu wyniki analizy nastrojów gospodarczych są jednym z cyklicznie realizowanych badań własnych prowadzonych przez Instytut Badań i Analiz, GRUPA Olsztyńska Szkoła Biznesu we współpracy z portalem Firmy.net.

Struktura według wielkości zatrudnienia

Podobnie jak w strukturze podmiotowej gospodarki narodowej w Polsce, w badaniu dominowały firmy jednoosobowe (49,9%) oraz mikroprzedsiębiorstwa zatrudniające do 9 pracowników (45%). 5,1% badanych stanowiły firmy zatrudniające 10-49 pracowników.

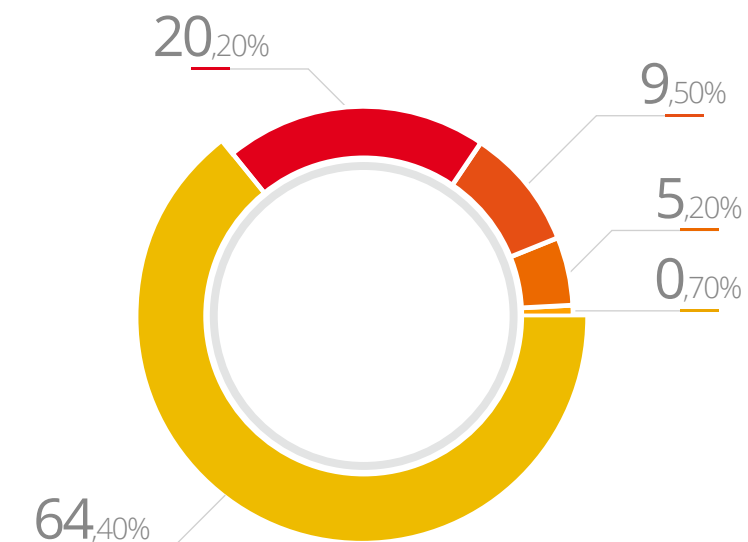
Rys. Struktura uczestniczących w badaniu przedsiębiorstw - według liczby pracowników.

Źródło: Opracowanie na podstawie badań własnych.

Struktura według branż

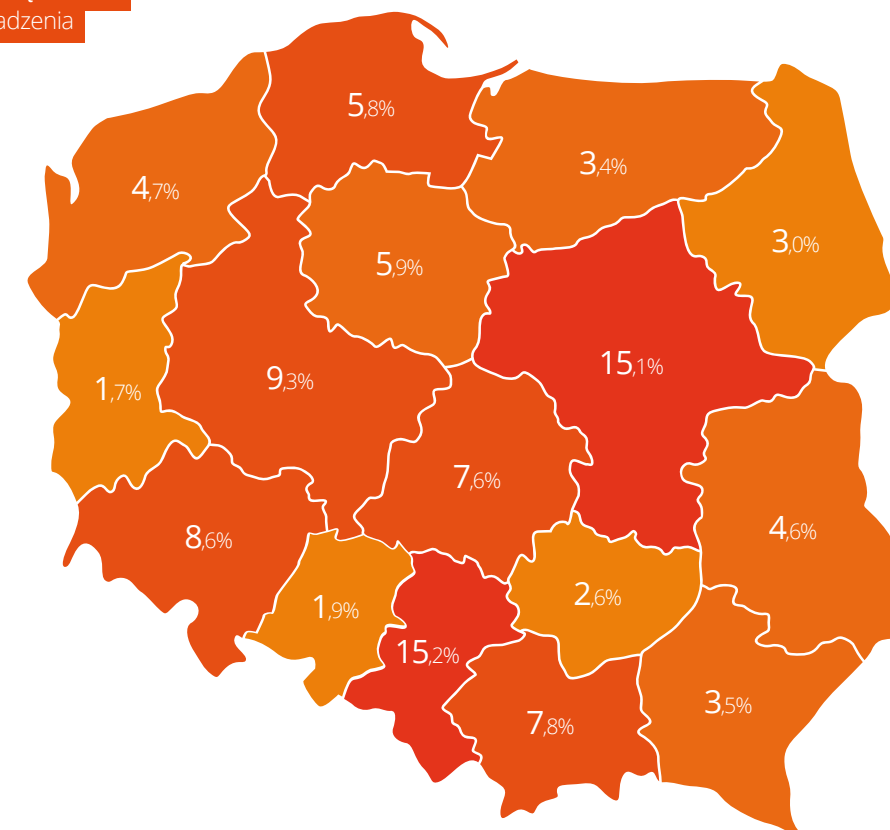
Rys. Struktura uczestniczących w badaniu przedsiębiorstw według sektorów gospodarki.

Źródło: Opracowanie na podstawie badań własnych.

Struktura według miejsca prowadzenia działalności

Rys. Struktura przedsiębiorstw według miejsca prowadzenia działalności.

Źródło: Opracowanie na podstawie badań własnych.

REKLAMA W INTERNECIE

rozwiązania dla firm z sektora MŚP

Firmy.net tworzy rozwiązania dostosowane do specyfiki oraz potrzeb małego biznesu, dostarczając firmom wartościowy ruch z internetu.

Jednym z narzędzi jest prezentacja Business, profesjonalna i prosta strona www, która zoptymalizowana pod wyszukiwarki i wypozytionowana przez portal Firmy.net, zapewnia wzrost liczby potencjalnych klientów.

Prezentacja jest dostępna również w aplikacjach mobilnych na smartfony i tablety.

TESTUJ REKLAMĘ INTERNETOWĄ

